Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

Ўзбекистон Компартияси Тошкент шаҳар комитети ва халқ депутатлари шаҳар Советининг органи

Газета 1966 йил 1 июлдан чиқа бошлаган. ◎ № 103 (7. 192) ◎ 1990 йил 7 май, душанба ◎ Баҳоси 3 тийин

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросида

КПСС Марказий Комитетининг Сиёсий бюроси навбатдаги мажлисида КПСС XXVIII съездига тайёргарлик билан боғлиқ барча масалалар мажмуини кўриб чиқди. Бу иш ҳал қилувчи босқичга қадам қўяётганлиги таъкидлаб ўтилди. Унга бутун партия фаол қўшилмоқда. Партия ташкилотлари съездга делегатлар сайлашга муҳим аҳамият бермоқдалар, мутлақ кўпчилик партия ташкилотларида делегатлар бир мандатли ва кўп мандатли округлардан муқобил асосда сайланмоқда. Ҳар бир делегат мандати учун ўртача 4-5 номзод кўрсатилган. Ҳозиргача съездга 200 дан кўпроқ делегат сайланди. Сиёсий бюро съездга ишчилар ва деҳқонлардан делегатлар сайлашга доир ишларни партия ташкилотлари тағин ҳам қатъият билан олиб боришлари зарур деб ҳисоблади.

Сиёсий бюро КПСС Марказий Комитети Ҳаракат дастури ва Устави лойиҳалари юзасидан партияда кенг мунозара бораётганлигини таъкидлаб, съездолди ҳужжатларини муфассал ишлаб чиқишда фикрларнинг ғоят хилма-хиллиги ҳисобга олиниши ва умумлаштирилиши, улардан фойдаланилиши муҳимлигини таъкидлаб ўтди. КПСС Марказий Комитети съездга тайёргарлик комиссиясини тузди, унга партия ташкилотларининг вакиллари киритилди. Комиссия аъзоларининг бир қисми ҳозирданоқ эълон қилинган ҳужжатлар хусусида тушган мулоҳазаларни кўриб чиқишга киришди. Марказий Комитет Сиёсий бюроси съезднинг асосий ҳужжатлари ва резолюциялари лойиҳаларини умумпартия мунозарасини ҳисобга олиб ишлаб чиқиш учун комиссия аъзоларидан бир қанча гуруҳлар тузди, уларга бошчилик қилиш Сиёсий бюро аъзолари ва аъзоликка номзодларга, Марказий Комитет секретарларига топширилди. Ана шу гуруҳларнинг таркибини янгилаш ва тўлдириш, КПСС XXVIII съезди делегатларини жалб этиш ҳисобига янги гуруҳлар тузиш кўзда тутилмоқда.

Мажлисда Россия партия конференциясига тайёргарлик билан боғлиқ масалалар ҳам кўриб чиқилди. Сиёсий бюро КПСС Марказий Комитети Россия бюросига конференция кўриб чиқиши учун КПСС Марказий Комитетининг КПСС XXVIII съездига Ҳаракат дастури ва партия Устави лойиҳалари тўғрисидаги, Россия Коммунистик партиясини тузиш ҳақидаги масалаларни киритишни тавсия этишни мақсадга мувофиқ деб топди.

XXVII Тошкент шаҳар партия конференцияси олдидан

ИШЧИ-ДЕЛЕГАТ

УНГА бугун дугоналари, ҳамкасабалари ҳавас билан боқишмоқда, меҳнатда эришган ютуқларидан қувонишмоқда. Коммунист сифатида тутган позициясини қўллаб-қувватлашаяпти. Кўпчиликнинг ўзига бўлган эътибори Муяссарни саросимага солиб қўйгани йўқ. У Тошкент шаҳар партия ташкилотининг бўлажак конференциясига делегат этиб сайлашганидан беҳад мамнун бўлди. Ўзи меҳнат қилаётган тажриба пиллакашлик фабрикасининг ишчилари, коммунистларининг анжуманга айтадиган гаплари, фойдали таклифлари кўп экан. Делегат сифатида корхона лаборанткаси Муяссар Акбарова кўпчиликнинг кўнглидаги бу гапларни конференция минбарига етказади. Делегат сифатида партия сафларини мустаҳкамлаш, коммунистларнинг жанговарлигини ошириш, партиянинг обрўсини кўтариш билан боғлиқ масалаларни атрофлича ҳал этади.

◎ СУРАТДА: Муяссар Акбарова. Т. Каримов сурати.

АНЖУМАН МИНБАРИГА

◎ XXVII Тошкент шаҳар партия конференциясининг очилишига саноқли кунлар қолди. Ўз ҳаётини партия иши билан боғлаган, унинг ленинча принципларига содиқ қолган кўплаб ҳамшаҳарларимиз бу анжуманнинг коммунистлар фаолиятида катта ўзгаришларни юзага келтиришига умид қилмоқдалар. Партия сафларини мустаҳкамлаш, унинг мавқеини сақлаб қолиш чинакамига бугунги кунниинг кечиктириб бўлмайдиган ўткир масалаларидан бирига айланди. Бунинг учун нималар қилиш жоиз? Партияда қайта қуришни нимадан бошлаш керак? Таҳририятимизга келаётган аксарият хатларнинг мазмуни ана шу ҳусусда бўлмоқда. Унинг муаллифлари рўзнома орқали ўз таклиф ва мулоҳазаларини конференция минбарига етказишни илтимос қилишган. Биз уларнинг истагини бажо этмоқдамиз.

◎ ПАРТИЯНИ янгилаш осон иш эмас. Партия сафларини мустаҳкамламасдан туриб, бу мақсадга эришиб бўлмайди. Ҳозир қаерда бўлманг, партияда юзага келган оғир аҳвол кўпчиликни ташвишга солаётганлигининг гувоҳи бўласиз. Бу албатта партиянинг тақдири, унинг бундан буёнги фаолияти қай тарзда бўлиши ҳаммани ўйлантираётганлигидан далолат бериб турибди. Партия сафларини мустаҳкамлаш учун КПССга қабул қилишда ҳозиргача қўлланиб келинган усуллардан воз кечиш керак. Айниқса, партияга қабул қилишда номзодлик стажининг бўлмагани маъқул. Бундай дейишимнинг боиси бор. Икки йиллик синов муддатини ўтаган коммунистларнинг ўзлари ҳам ҳозир КПСС сафидан чиқишмоқда. Бу эса синовнинг ҳеч қандай иш бермаслигини тасдиқлаб турибди.

З. ТУРОПОВА,
«Чевар» тикувчилик ишлаб чиқариш бирлашмаси партия ташкилотининг секретари.

◎ МАМЛАКАТИМИЗ коммунистлари, меҳнат жамоаларининг вакиллари, кўйингки, кенг жамоатчилик ўртасида қизғин муҳокама этилаётган, бой мунозара ва баҳсларга сабабчи бўлаётган КПССнинг янги Устави лойиҳасини ўқиб-ўрганиб, шундай фикрга келдим. Уставнинг кўп жойлари, бандлари мукаммал ишлаб чиқилган. Бироқ, таклиф ва ўзгартиришларга муҳтож бўлган бандлар ҳам йўқ эмас. Жумладан, «Ҳар ойда тўланадиган аъзолик бадаллари қуйидаги миқдорда белгиланади» деган сўзларнинг ўрнини ҳар ойда тўланадиган аъзолик бадаллари коммунистнинг даромади қанча бўлишидан қатъи назар бир фоиз миқдорида белгиланади деб ўзгартириш керак. Шу VI бобда «Ишлаётган коммунист пенсионерлар партияга аъзолик бадалларини пенсиядан ва иш ҳақидан алоҳида-алоҳида тўлайдилар» деган жумла бор. Уни «Пенсионерлар умуман аъзолик бадалларини тўлашдан озод этиладилар» деб ўзгартиришни таклиф қиламан.

А. СОБИРЖОНОВ,
Ўзбекистон ССР молия вазирлигининг ходими.

◎ БОШЛАНҒИЧ ташкилотлар партиянинг негизидир. Унинг ҳуқуқини кенгайтирмасдан туриб самарали натижага эришиш оғир. Айниқса, ҳозирги шароитда бошланғич партия ташкилотлари ҳуқуқини кенгайтиришга, мустақиллигини оширишга алоҳида эътибор керак. Шундай пайтлар бўладики, бошланғич ташкилотлар ўз сафида 15—20 йиллаб ҳисобда турган коммунистларга ҳеч қандай ёрдам кўрсата олмай қоладилар. Бунинг учун маъмуриятнинг ёрдамига кўз тикишади. Энди бу муаммога барҳам бериш вақти етди. Бунинг учун аъзолик бадалларидан тушадиган маблағларнинг 50 фоизигача бўлган қисмидан эмас, аксинча 50 фоизидан фойдаланиш ҳуқуқи бошланғич партия ташкилотларига берилиши керак. Ишонамизки, конференцияда бу масалалар ижобий ҳал этилиб, юқори партия органларига етказилади.

В. КЛЕСТОВ,
2-автокомбинат партия комитетининг секретари.

ЭРТАНГИ КУНГА ИШОНЧ, ЮКСАК ЭЪТИҚОД

◎ КЕЧА — совет халқининг Улуғ Ватан урушида қозонган Ғалабасининг 45 йиллиги арафасида Чилонзор районини ижтимоий ривожлантириш фонди маблағлари ҳисобидан бунёд этилган «Наврўз» қаҳвахонасида шаҳримиздаги Улуғ Ватан уруши кексалари билан учрашув бўлиб ўтди.

Учрашувни Тошкент шаҳар Совети ижроия комитетининг раиси Ш. Р. Шоабдураҳимов кириш сўзи билан очди. Учрашувда Ўзбекистон Компартияси Тошкент шаҳар комитетининг биринчи секретари А. И. Фозилбеков, уруш ва меҳнат кексалари шаҳар кенгашининг раиси, истеъфодаги генерал-лейтенант С. С. Охунжонов иштирок этдилар ва сўзга чиқдилар. Учрашувда Тошкент шаҳар партия комитетининг секретари К. Р. Расулов, Чилонзор район партия комитетининг биринчи секретари О. Ж. Исмоилов қатнашдилар.

УЧРАШУВДА иштирок этганларнинг ҳар бири уруш сўқмоқлари бўйлаб минг-минглаб километр йўлни босиб ўтган. Улар бир-бирларига кўп нарсалар ҳақида ҳикоя қилишлари, эсдаликларини ўртоқлашишлари мумкин. Аммо байрамона безатилган дастурхон устида улар бу ҳақда эмас, эртанги кун ниҳоят суронли уруш йиллари ёш солдатлар орзу қилганидек бўлиши учун нималар қилиш кераклиги ҳақида гапирдилар.

— Бизларнинг ўзимиз ҳамда фарзандларимиз ва невараларимизнинг яхши яшаши, қайта қуриш ишида фаол қатнашиши учун бирдан-бир тўғри йўл шуки, — Совет Иттифоқи Қаҳрамони, собиқ танкчи, Ватан озодлиги учун курашни Болтиқбўйида бошлаган ва уни Прагада тугаллаган Михаил Васильевич Шчеников, — қайта қуриш бир жойда депсиниб қолмаслиги учун шиорлар ва митингбозликлардан белгиланган режаларни амалга оширишни жадаллаштиришдир. Жамиятимизни қайта қуриш йўлида барча кучларни бирлаштиришга интилишимиз керак, бу борада биз кексалар ўзимизнинг бажаришимиз лозим бўлган ишларни аниқ-равшан кўриб турибмиз.

Совет Иттифоқи Қаҳрамони, Берлинни забт этиш қатнашчиси, батарея командири Солиҳ Ҳусанович Умаров, 9-«Гулистон» маҳалла комитетининг раиси, Шимолий-ғарбий фронтда жанг қилган ва Брянск ҳамда Гомелни озод қилишда қатнашган Сайфулла Оқмирзаев ва бошқа кўпгина кишилар ҳам ана шу фикрни давом эттиришдилар.

Сочлари қиров сингари оқарган кексалар шаънига шу куни энг эзгу истаклар ва миннатдорчилик сўзлари изҳор этилди. Учрашувда шу нарса таъкидландики, ҳозирги пайтда иқтисодий ва ижтимоий соҳалардаги қийинчиликлар, миллатлараро муносабатларда тўпланиб қолган муаммоларни, қайта қуриш олдимизга қўйган вазифаларни адо этишга фаоллик билан киришилгандагина пировард натижаларга эришиш мумкин.

— Буни биз жуда ҳам тўғри тушунамиз ва ҳис этамиз, — дейди Ғалабанинг 40 йиллиги шарафига полк ўғлонлари ва қизлари Бутуниттифоқ учрашувининг иштирокчиси Валентина Николаевна Мясникова. — Биз баҳоли қудрат қайта қуриш режаларини амалга ошириш йўлида ишлаймоқдамиз. Бизнинг муҳим вазифаларимиздан бири — ёшлар тарбиясидир. Шахсан менинг ўзим кўп йиллардан бери Крупская номидаги пионер ва ўқувчилар саройининг «Юлдузлар сўнмайди» клуби болалари билан биргаликда Ўзбекистондан фронтга кетган ва жанг майдонларидан қайтмаган қаҳрамонларни қидириш ишларида иштирок этдим. Бизнинг ташаббусимиз билан Тошкентдаги бешта кўча қайта номланди ва бу кўчалар ҳозир ҳамшаҳарларимизнинг номлари билан аталмоқда.

Ўша 1943 йилда Валентина Николаевна ҳозиргина ўн уч баҳорни кўрган эди. У артиллерия полкида ҳамширалик қилди, Ғалаба кунини яқинлаштиришга ўзининг бутун куч-ғайратини сарфлади. Эндиликда у Ленин район уруш ва меҳнат кексалари кенгаши раисининг ўринбосаридир.

...Ҳа, собиқ фронтчилар Ғалабанинг қийин йўлларидан бордилар, лекин уларни эртанги кунга бўлган ишонч, юксак эътиқод асло тарк этмади. Ана шу ишонч ва эътиқод қайта қуриш режаларини амалга оширишда ҳам уларни тарк этаётгани йўқ. Улар жамиятимизни қайта қуришдек инқилобий юришда фаоллик кўрсатишаяпти.

Н. ЮНУСОВА.

◎ СУРАТЛАРДА: учрашувдан лавҳалар.

Рўзноманинг шу сонига

САЙИЛ ЗАВҚИ

◎ КЕЧА К. Маркс ва С. М. Киров кўчаларида Матбуот кунига, Радио куни ва барча алоқа тармоқлари ходимлари байрамига бағишланган оммавий сайил бўлиб ўтди.

Байрамона безатилган пиёдалар зоналари кўплаб тошкентликлар ва пойтахт меҳмонларининг эътиборини жалб этди. Улар сайил меҳмонларигина бўлиб қолмай, балки унинг иштирокчиларига ҳам айландилар. Спорт ишқибозлари ҳам зерикиш нималигини билишмади. Улар «Тошкент оқшоми» ва «Вечерний Ташкент», «Ўзбекистон физкультурачиси» «Физкультурник Узбекистана» рўзномалари, Ўзбекистон ССР Телевидение ва радиоэшиттириш Давлат комитети ва жумҳурият алоқа вазирлигининг соврини учун уюштирилган енгил атлетикачилар мусобақасида қатнашган спорт командалари учун мухлислик қилдилар. Китобсеварлар эса янги сиёсий ва бадиий адабиётларни харид қилдилар. Лекин энг муҳими байрамда тошкентликларнинг етук журналистлар билан учрашувлари бўлди, улар ўз мухлисларининг кўпдан-кўп саволларига жавоб қайтардилар.

Сайилга ташриф буюрганлар тошкентлик пазанда ва қандолатчиларнинг маҳоратига ҳам таҳсинлар айтдилар. Улар тайёрлаган мазали таомлар ва ширинликлар байрам қатнашчиларига маизур бўлди. Бир сўз билан айтганда, бу байрам унинг ташкилотчиларию иштирокчилари эсида узоқ вақт сақланиб қоладиган бўлди.

◎ СУРАТЛАРДА: сайилдан лавҳалар.

Р. Шарипов суратлари.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетида

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Андижон шаҳрида 1990 йил 2 май куни бўлиб ўтган тартибсизликларнинг сабаблари ва оқибатларини ўрганиш юзасидан комиссия тузди.

Комиссия раиси — Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг Раиси Ш. Р. Мирсаидов.

Комиссия раисининг ўринбосари — Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари И. Ҳ. Жўрабеков.

Комиссия секретари — Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг бўлим мудири В. И. Гугнин.

Комиссия составига партия, совет, ҳуқуқни муҳофаза қилиш органлари, жамоат ташкилотларининг вакиллари, СССР ва Ўзбекистон ССР халқ депутатлари киритилди.

Комиссияга Андижон шаҳридаги вазиятни барқарорлаштириш, тартибсизликларнинг ташкилотчилари ва қатнашчиларини қидириб топиш, аниқлаш ва жавобгарликка тортиш юзасидан зудлик билан чоралар кўриш, областдаги маънавий-руҳий иқлимнинг ҳолатини, сиёсий ва ижтимоий-иқтисодий вазиятни ўрганиш, тегишли таклифлар киритиш топширилди.

ШАРТНОМА ТУЗИЛДИ

◎ Шаҳримизнинг кенжа Бектемир районида маданият ва санъат даргоҳлари тармоғини кенгайтириш режалари ҳам ишлаб чиқилди. Бундай муассасалар орасида болалар учун мўлжалланган маданият ўчоқлари ҳам бор.

Бу ерда очиладиган болалар театр-студиясини бунёд этиш ишлари ҳадемай бошлаб юборилади. Ана шу хайрли ишни амалга оширишда Тошкентдаги М. Горький номли рус академик драма театри санъаткорлари яқиндан туриб амалий ёрдам берадилар.

Гап шундаки, мазкур санъат кошонаси яқинда Бектемир районига оталиқ қилишни ўз зиммасига олди. Ўзаро тузилган шартномага биноан актёрлар театр-студияни истеъдодли кадрлар билан таъминлашга, спектакларни саҳналаштиришга ҳам бош қўшади.

Бундан ташқари район маданият уйида қатор янги бадиий ҳаваскорлик жамоаларини тузиш тадбирлари кўрилди.

А. АКБАРОВ.

ФУТБОЛ

◎ Кеча мамлакатимизнинг турли шаҳарларида футбол бўйича биринчи лига командалари навбатдаги тур ўйинларини ўтказишди. Тошкентда «Пахтакор» командаси Ставрополнинг «Динамо» футболчиларини қабул қилди. Меҳмонлар учрашувни уюшқоқлик билан ўтказиб, мезбонлар дарвозасига иккита тўп киритишди. Майдон эгалари рақиблари дарвозасини икки маротиба ишғол қилишга эришдилар. Ҳисоб 2:2.

Энди «Пахтакор» командаси 9 майда ўз майдонида «Ростсельмаш» футболчиларини қабул қилади. Кеча бу команда Олмаотада «Қайрат» спортчилари билан навбатдаги тур ўйинини ўтказиб, 3:1 ҳисобида ютқазди.

Совет Социалистик Республикалари Иттифоқининг ҚОНУНИ

СССР ХАЛҚЛАРИ ТИЛЛАРИ ТЎҒРИСИДА

Совет давлати СССР гражданларининг давлат ва жамоат турмуши турли соҳаларида СССР халқлари тилларидан фойдаланишлари учун шарт-шароитни таъминлайди, бу тилларни қайтадан тиклаш, сақлаш ва ривожлантириш тўғрисида ғамхўрлик қилади. СССР гражданлари тилга халқнинг маънавий мулки сифатида авайлаб муносабатда бўлишлари, она тилини ҳар томонлама ривожлантиришлари, СССРдаги бошқа халқларнинг тилларини ҳурмат қилишлари лозим.

Ушбу Қонун СССРда тилга доир сиёсатнинг умумий принципларини, СССР халқлари тилларининг эркин ривожланиши ва улардан эркин фойдаланиш кафолатларини, совет федерацияси доирасидаги ўзаро расмий муносабатларда тилнинг ҳуқуқий режимини, гражданларнинг СССР халқлари тилларидан фойдаланиш ҳуқуқларини белгилаб беради.

Ушбу Қонун ўзаро норасмий шахсий муносабатларда СССР халқлари тилларидан фойдаланишни тартибга солмайди.

I. УМУМИЙ ҚОИДАЛАР

1-модда. СССР халқлари тилларини ривожлантириш ва улардан фойдаланиш тўғрисидаги СССР қонунлари

СССР халқлари тилларини ривожлантириш ва улардан фойдаланиш тўғрисидаги СССР қонунлари ушбу Қонундан ва унга мувофиқ равишда чиқариладиган ССР Иттифоқининг бошқа қонун ҳужжатларидан, иттифоқдош ва автоном республикаларнинг СССР халқлари тилларини ривожлантириш ва улардан фойдаланиш ҳақидаги қонунлари ва бошқа қонун ҳужжатларидан иборатдир.

2-модда. ССР Иттифоқи, иттифоқдош, автоном республикаларнинг СССР халқлари тилларини ривожлантириш ва улардан фойдаланиш тўғрисидаги қонунлари соҳасидаги ваколатлари

СССР халқлари тилларини ривожлантириш ва улардан фойдаланиш ҳақидаги қонунлар соҳасида қуйидагилар давлат ҳокимияти ва бошқаруви олий органлари сифатида ССР Иттифоқи ихтиёридадир:

СССР халқлари тилларини ривожлантириш ва улардан фойдаланиш ҳақидаги қонунларнинг принципларини ва умумий қоидаларини белгилаб қўйиш;

умуминттифоқ алоқа эҳтиёжларидан келиб чиқиб, СССР территориясида умумий бўлган тилнинг ҳуқуқий мақомини ва қўлланиш соҳасини белгилаб бериш.

Иттифоқдош, автоном республикалар ўз территорияларида тилларни ривожлантириш ва улардан фойдаланиш соҳасида ССР Иттифоқи ваколатлари доирасига кирмайдиган масалаларни шу территорияда яшовчи халқларнинг манфаатларини ҳисобга олиб, мустақил ҳал қиладилар.

3-модда. Автоном областлар, автоном округлар, миллий маъмурий-территориал бирликлар давлат ҳокимияти ва бошқаруви органларининг ваколатлари

Автоном областлар, автоном округлар, миллий маъмурий-территориал бирликлар давлат ҳокимият ва бошқаруви органлари СССРда амал қилувчи қонунларни ҳисобга олиб, ўз территорияларида яшовчи СССР халқлари тилларини ривожлантириш ва улардан фойдаланиш масалаларини мустақил ҳал этишга ваколатлидирлар.

4-модда. Тилларнинг ҳуқуқий мақомини белгилаш

Иттифоқдош, автоном республикалар республика тиллари ҳуқуқий мақомини белгилашга, жумладан уларга давлат тили мақомини беришга ҳақлидирлар.

Тарихий таркиб топган шарт-шароитларни ҳисобга олиб ва умуминттифоқ вазифаларини таъминлаш мақсадида СССР территориясида рус тили СССРнинг расмий тили деб тан олинади ва ундан миллатлараро алоқа воситаси сифатида фойдаланилади.

Тилларнинг ҳуқуқий мақомини белгилаш чоғида СССР гражданларининг давлат ва ижтимоий турмушининг турли соҳаларида ўз она тили ҳамда СССРдаги бошқа халқларнинг тиллари дан фойдаланиш ҳуқуқи камситилишига йўл қўйилмайди.

5-модда. СССР халқлари тилларининг кафолатлари

ССР Иттифоқи, иттифоқдош, автоном республикалар, автоном областлар, автоном округлар, миллий маъмурий-территориал бирликлар ўз территорияларида СССР халқлари тилларини ҳар томонлама ривожлантириш учун моддий асос ва бошқа шарт-шароитларни яратадилар, бу тилларни ўрганишни рағбатлантирадилар. Шу мақсадда СССР халқлари тилларини ривожлантиришнинг ана шу тилларда ўқитишни ва бу тилларни ўрганишни, педагог кадрлар тайёрлашни, адабиёт, фан ва санъатни, телевидение ва радиоэшиттиришни, китоблар, газеталар ва журналларни СССР халқлари тилларида чиқаришни, луғатлар, маълумотномалар, ўқув ва ўқув-методик адабиётлар ҳамда тилларни ривожлантиришга қаратилган бошқа тадбирларни амалга оширишни таъминлайдиган умуминттифоқ, республика ва маҳаллий программалар қабул қилинади. Бунинг учун миллий маданият марказларидан, миллий жамиятлардан, юртдошлар уюшмаларидан, она тили ҳамда СССРнинг бошқа халқлари тилларини ўргатиш, ўрганиш ва ташвиқ қилишнинг мактабдан ташқари шаклларидан ҳам фойдаланилади.

СССР халқлари тилларини ривожлантириш программалари тегишли бюджетлар маблағлари ҳисобидан пул билан таъминланади.

СССРдаги кам сонли халқларнинг тилларини ривожлантириш программалари марказлаштирилган маблағлар ҳисобидан ҳам пул билан таъминланиши мумкин.

СССР халқлари тилларини ривожлантириш программаларини амалга ошириш учун ихтиёрийлик асосида миллий маданият марказлари, миллий жамиятлар, юртдошлар уюшмалари маблағлари ҳамда гражданларнинг шахсий маблағлари қўшимча равишда жалб этилиши мумкин.

II. ГРАЖДАНЛАРНИНГ СССР ХАЛҚЛАРИ ТИЛЛАРИДАН ФОЙДАЛАНИШ ҲУҚУҚЛАРИ

6-модда. Тарбия ва таълим бериш тилини эркин танлаш

СССР гражданларининг тарбия ва таълим бериш тилини эркин танлаб олишларига кафолат берилади. Совет давлати муайян жойда ғуж бўлиб яшайдиган миллатларнинг манфаатларини ҳисобга олиб, СССР халқлари тилларида тарбия ва таълим бериладиган мактабгача ва ўрта умумий таълим муассасаларини барпо этишни, ўқув юртларида гражданлар ўз она тилларида таълим олишлари учун турли синфлар, гуруҳлар, бўлимлар ва бошқа шаклларни ташкил

(Давоми учинчи бетда).

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИДА

5 май куни Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг мажлиси бўлди. Унда республика Олий Советининг «Умумий ҳарбий мажбурият тўғрисида»ги СССР Қонунига ўзгартишлар ва қўшимчалар киритиш ҳақида Ўзбекистон ССР Олий Советининг таклифлари тўғрисида» 1990 йил 31 мартда қабул қилган қарори қандай бажарилаётганлиги муҳокама қилинди. Олий Совет Раиси М. И. Иброҳимов бошқарган мажлисда мазкур қарорнинг бажарилишини назорат қилиш депутатлар ишчи гуруҳининг вакиллари, Ўзбекистон ССР халқ депутатлари А. Н. Носиров, К. Ҳ. Баҳрнев ахборот бердилар.

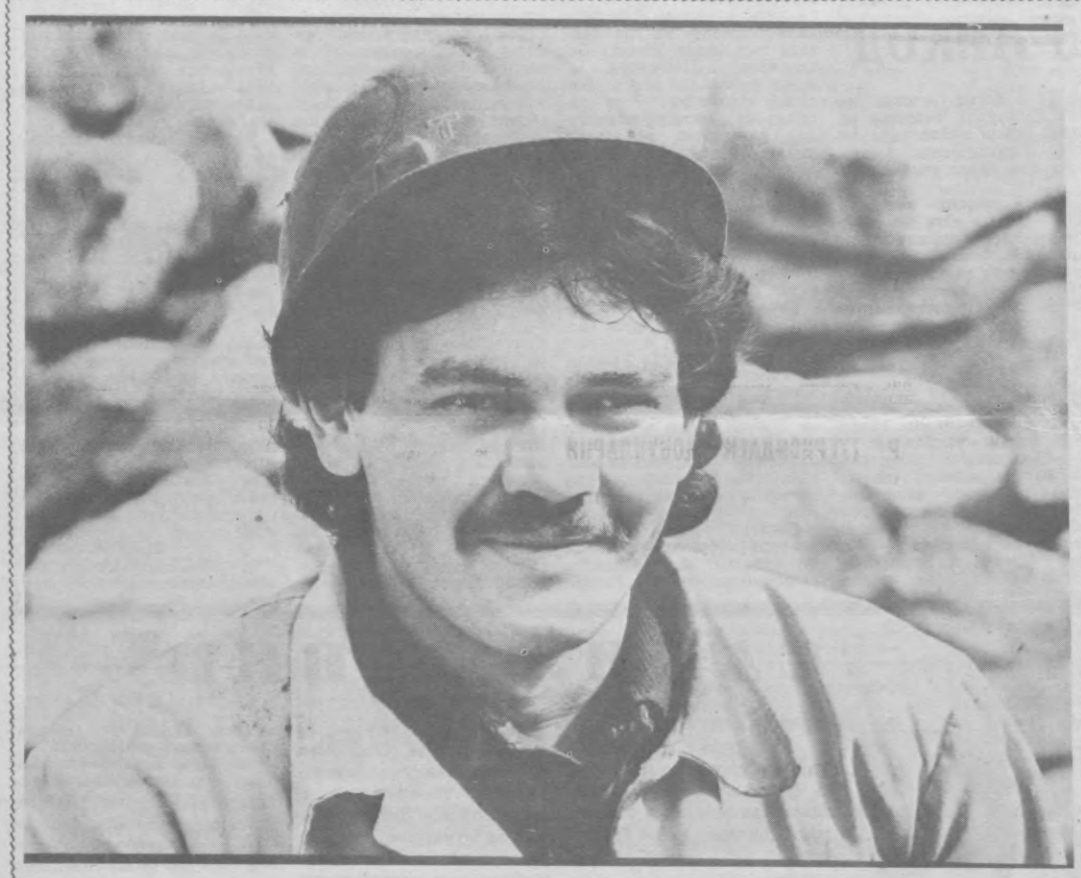
Олий Совет раҳбарияти, Олий Советнинг доимий комиссиялари, СССР ва Ўзбекистон ССР халқ депутатлари гуруҳи бу қарорнинг амалга оширилишини тезлаштириш чораларини кўрганликлари таъкидлаб ўтилди. СССР Олий Совети мудофаа ва давлат хавфсизлиги масалалари комитетининг раиси В. Л. Лапигин, ёшлар ишлари комитетининг раиси В. И. Цибух, СССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари И. С. Белоусов, СССР мудофаа министри Д. Т. Язов, ВЛКСМ Марказий Комитетининг биринчи секретари В. М. Зюкин ва бошқа раҳбарларнинг эътиборли республика йигитларини ҳарбий хизматга тайёрлашни ва уларнинг ҳарбий хизматни ўташини ташкил этишни яхшилаш юзасидан қарорда ўртага қўйилган масалаларнинг муҳимлиги ва кечиктириб бўлмаслигига қаратилди.

Ўзбекистон ССР Олий Советининг Қонунчилик, қонунийлик ва ҳуқуқ-тартибот масалалари, Ёшлар ишлари, Миллатлараро муносабатлар масалалари, Тил ва байналмилал тарбия доимий комиссияларига СССР Олий Советининг тегишли комитетлари ва комиссиялари билан, министрликлар, идоралар ва ташкилотлар билан мустаҳкам алоқада бўлиш, юқорида номи келтирилган қарорнинг барча бандлари тўла бажарилишига эришиш топширилди.

Ўзбекистон ССР соғлиқни сақлаш министри С. М. Баҳромовга чақирилиш ёшига етмаган ва чақириладиган йигитларни тиббий кўрикдан ўтказиш қандай йўлга қўйилганлигини чуқур текшириш, 15 ёшли ва ундан катта йигитлар ўз вақтида ва сифатли диспансеризациядан ўтишини таъминлаш, уларнинг орасида даволаш-соғломлаштириш ишларини яхшилаш юзасидан қўшимча чоралар кўриш топширилди. Бемор йигитларни ва касаллик туфайли заифлашиб қолган йигитларни армияга чақириш практикасига чек қўйилсин. Армияга чақиришни кечиктириш асослаб берилиши учун ва Совет Армияси сафларига чақирилувчиларни танлаш сифати учун врачларнинг масъулияти ҳар томонлама оширилсин.

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети республика йигитларини ҳарбий хизматга тайёрлаш давлат программасини ишлаб чиқишни уч ой муддат ичида тугалласин, 1990 йилда армияга чақирилувчиларни танлаб олиш сифати учун чақирик комиссияларининг масъулиятини ошириш юзасидан узил-кесил чоралар кўрсин.

(Давоми учинчи бетда).

⊙ ТОШГА ЖИЛО БЕРУВЧИ. «Тошкент» мармар ишлаб чиқариш бирлашмасининг ишчиси Анатолий Ламунин. Т. КАРИМОВ сурати.

Бугун—Радио куни, барча алоқа тармоқлари ходимларининг байрами

«ОҚШОМ ТЎЛҚИНЛАРИДА»

«Тошкентда ҳозир соат — 23...» Ўзбекистон радиоси орқали тараладиган бу овоз кўпчилик оқшомхонларга яхши таниш. Сўнгги пайтларда тингловчиларнинг бу эшиттиришни сабрсизлик билан кутишлари бежиз эмас.

1988 йилнинг 25 январида тўлқинлардан илк бор таралган «Оқшом тўлқинларида» тез кунда кўпчиликнинг эътиборига тушди. Сабаби, ижодий муҳитнинг шаклланганлигида, кишилар қалбига йўл топа олганлигида. Биз ҳозир мўлжалга аниқ бориб тегадиган ошкора ва танқидий гаплар ёки кенг маълумотни ўз ичига олган кичик-кичик хабарлари ҳақида тўхталмоқчи эмасмиз. Бу ҳақда радио тингловчилар талайгина илиқ гаплар айтишган. Яхшиси, ижодий жамоа олиб бораётган ишлар, ташвишлар, олдинда турган режалар билан азиз оқшомхонларни таништиришни лозим топдик. Ва шу мақсадда ҳамкасбларимиз ҳузурига ошиқдик. Буни қарангки, «Оқшом»чилар навбатдаги эшиттиришни тайёрлашаётган экан.

— Кейинги пайтларда одамларнинг ўзлари муҳарририятимизга тез-тез келадиган бўлишди, — дейди «Ахборот» бош муҳарририяти муҳаррирининг ўринбосари Баҳром Усмонов. — Табиийки, бу жонли мулоқот эшиттиришларимизнинг ранг-баранг бўлишига ёрдам бераяпти. Ушбу жамоанинг саккиз нафар ходими асосий ишлардан ташқари ҳар кунги «Оқшом тўлқинларида» учун хабар йиғишади. Юқорида айтилганидек, хабарлар долзарблиги, «теша тегмаган»лиги билан алоҳида ажралиб туради.

— Энг қийин чиқишларимиз сайлов пайтида бўлди, — деб эслайди мухбир Аҳмаджон Бузруков. — Жойларда сайлов қонунларининг очиқдан очиқ бузилганлиги ҳақида хабарлар келиб турарди. Ҳаммасини бўлмаса ҳам имкони борича эшиттиришга бердик. Худди шундай ҳол она тилимизга Давлат мақоми бериш арафасида ҳам бўлганди. Энг қийинни, эшиттиришдан кейин бўлади. Ноҳақликни, танқидни ҳамма жойда ҳам вақтида тан олаверишмайди. Бу табиий ҳол. Лекин ҳақлигимизни исботлашга кўп вақт кетиши кишини ачинтиради.

Муҳарририятга келган мактублар... Улар жуда кўп. Албатта, бу мактублар орасида севимли хонанда ижросида бир жуфт қўшиқ эшиттиришни илтимос қилувчилар ҳам оз эмас. Муҳими, эшиттиришдан нажот кутиб, унга ишониб жумҳурият тақдирига, инсон келажагига алоқадор муаммолар битилган мактубларни кўплаб йўллашгани кишини қувонтиради. Шу билан бирга эшиттиришни яна бир соатга узайтиришни ёки ҳафтасига тўлқинларда тарапишини сўраб битилган илтимосномалар ҳам анчагина.

Дарҳақиқат, халқ дардини дадил айта олган, унга ором бағишлайдиган бу эшиттиришга қўшимча вақт берилса (ёки такрорланса) айни муддао бўларди. Умид қиламизки, мутасадди раҳбарлар ушбу истакни жиддий ўйлаб кўришади ва кўп сонли радио тингловчиларни хушнуд этишади.

Сўзимиз ниҳоясида азиз ҳамкасбларимизнинг анъанавий байрамлари — Радио куни билан чин қалбдан қутлаб «Оқшом тўлқинларида»нинг янада қизиқарли тайёрланишида ижодий баркамоллик тилаймиз.

Феруза ҲУСАНОВА.

МАРОҚЛИ ЭШИТТИРИШЛАР

Биз ҳар куни само тўлқинларида ранг-баранг эшиттиришларни мароқ билан тинглаб борамиз. Аммо ана шу эшиттиришларни тайёрлашда қанчадан-қанча радиожурналистлар, техник ходимлар ва режиссёрлар меҳнати борлигини кўпинча хаёлимизга ҳам келтирмаймиз. Сиз бу суратда радионинг ижтимоий-сиёсий эшиттиришлар таҳририяти жонкуярларидан (чапдан) оператор Хатира Икромова, режиссёр Назира Қўзибоева ва муҳаррир Ғофур Жамоловларни кўриб турибсиз. Улар навбатдаги эшиттиришни тингловчиларга узатмоқдалар.

И. ШЕРБЕКОВ сурати.

АВВАЛО ИНТИЗОМ КЕРАК

КПСС XXVIII съезди олдидан: партияни янгилаш

⊙Тошкент шаҳар қурилиш Бош бошқармаси 4-қурилиш трести партия ташкилотининг яқинда бўлиб ўтган йиғилишида КПСС Марказий Комитетининг партия XXVIII съездига Ҳаракат дастури ва КПСС Устави лойиҳалари кенг муҳокама қилинди. Қуйида билдирилган фикр-мулоҳазаларни келтирамиз.

Т. ТЎЛАГАНОВ, касаба уюшмаси раисининг ўринбосари:

— Ҳаракат дастуридаги қимматли фикрларнинг амалга ошиши, мамлакат тараққиётида муҳим ўзгариш ясалишига омил бўлгани шубҳасиз. Сатрларнинг ҳар бирида инсонга ғамхўрлик руҳи сезилиб турибди. Шу ўринда айрим таклифларни билдириб ўтмоқчиман. «Самарали планли бозор иқтисодиёти учун» деб номланган бобнинг 12-абзацидаги «КПСС якка тартибдаги меҳнат мулкчилиги, шу жумладан ишлаб чиқариш воситаларига якка тартибдаги меҳнат мулкчилиги мамлакат иқтисодий тараққиётининг ҳозирги босқичига зид эмас, деб ҳисоблайди» сўзларидан кейин **«Якка тартибдаги меҳнат мулкчилигини ривожлантириш учун партия ёрдам беради»**, деган сўзларни қўшиш керак. Модомики бу усул иқтисодиёт учун фойдали экан уни янада ўстириш зарур. «Партияни янгилаш сари» бобидаги 5-абзацдаги иккинчи жумлада «Биз янгиланган КПССни социалистик йўлдаги партия, деб тасаввур қиламизки, у ишчилар синфи, барча меҳнаткашларнинг манфаатларини ифодалаб...» дейилган. Ишчилар синфи меҳнаткашлар қаторига кирмайдими? Ёки улардан алоҳидами? Менимча шу жумладаги «Ишчилар синфи» сўзини олиб ташлаш керак.

Устав лойиҳаси ҳақида: лойиҳада 40 йиллик партия стажига эга бўлган коммунистларга «КПСС ветерани» унвони берилиши ҳақида фикр берилган. Менимча бу жуда кўп. Чунки, фабрика ёки заводда, қурилишда 25 йил ҳалол хизмат қилган ишчига ветеран унвони берилади. Агар коммунистлиги давомида партия топшириқларини астойдил бажарган, ўрнак кўрсатган, содиқ партия аъзоларига КПССга кирганига 25 йил бўлганда партия ветерани унвони бериш мақсадга мувофиқ бўларди. Лойиҳанинг 5-банди иккинчи абзацида партия аъзосининг КПССдан ариза асосида ихтиёрий чиқиши мумкинлиги ҳақида гап боради. Жумла охиридаги **«Бу ариза бошланғич партия ташкилотида кўриб чиқилади»** деган сўзлардан кейин **«ва унинг сабаблари аниқланади»** деб қўшимча қилиш зарур. Менимча партиядан ихтиёрий чиқиб кетишни шунчаки бир гап, деб бўлмайди.

С. ИЎЛДОШЕВ, трест партия комитетининг котиби:

— Кўпчиликнинг назарида партиянинг обрўси тушиб кетаётибди, деган фикр бор. Менимча ошкораликни баъзилар тўғри қабул қилишмаяпти. Жамиятдаги ҳамма иллатларга сабабчи қилиб партияни кўрсатишаяпти. Ҳаракат дастурида битилган сўзларни ўқиб, партия ўз мавқеини яна мустаҳкамлаб олишига ишонч уйғонди. Менимча партия ташкилотларидаги аппаратни кўпроқ қисқартириш керак. Партия асосан мафкуравий ишлар билан шуғуллансин. Шу ўринда Ҳаракат дастурида, иттифоқдош республикалар пойтахтларидан, аҳолиси бир миллион кишидан ортиқ шаҳарлардан ташқари область марказларидаги шаҳар, район партия комитетларини тугатиш керак, деб ҳисоблайман. Ҳаракат дастуридаги «Партияни янгилаш сари» бобининг 9-абзацида **«КПСС марксизм-ленинизм принципларига асосланиб, омма орасида ғоявий-сиёсий иш олиб боради, ўз сиёсати ва программавий мақсадларини тарғиб қилади, социализмнинг инсонпарварлик қадриятларини ёяди, қайта қуриш вазифаларининг амалга оширилишини тарғиб қилади»** деган жумлага **«фаол иштирок этади»** деган сўзни ҳам қўшиш керак.

Устав лойиҳасининг аввалгисига нисбатан анча соддалаштирилгани жуда маъқул бўлди. Лойиҳанинг 3-бандида КПСС аъзосининг вазифаси ҳақидаги жумлада **«Партия қарорларини бажариш»** сўзидан кейин **«Партия интизомига риоя қилиш»** сўзларини қўшиш лозим. Чунки агар партия ичида мустаҳкам интизом бўлмаса, обрўси тушиб бораверади.

Лойиҳадаги менга маъқул бўлмаган томони партияга номзодлик ҳақида лом-мим дейилмаган. Партия ташкилотидаги фаолиятимдан келиб чиқиб, шуни таъкидламоқчиманки, партия аъзолигига номзодлик орқали ўтиш, мақсадга мувофиқ. Ҳатто бадалларни ҳам тўлаб бориш керак. Чунки, ҳозирги кундаги эътиқоддан қайтиб партиядан чиқиб кетаётганларни кўриб, фақат синалган кишиларнигина КПССга қабул қилиш кераклиги янада аён бўлмоқда.

Партия бадаллари тўғрисида йиғилган пулларнинг 50 фоизигача бўлган қисми бошланғич партия ташкилотида қолдирилади, дейилган. Шуни аниқ қилиб **50 фоизи**, деб ёзиш керак.

Суҳбатни С. ШАМСИДДИНОВ ёзиб олди.

СУХАНДОНЛАР

Ўзбекистон ойнаи жаҳонининг сухандонлари Ўктам Жобиров, Насиба Қамбарова, Галина Мельникова, Насиба Мақсудова, Даврон Зуннуновларни ким билмайди дейсиз. Биз ҳар куни уларнинг суҳбатидан баҳраманд бўламиз. Дарвоқе, Тошкентни телевидение ватани дейишади. Зеро, «зангори экран» пайдо бўлибдики, республикамиз меҳнаткашлари уларнинг ҳар бир чиқишларини орзиқиб кутишади. Зотан, ҳар бир сўзни дона-дона ўқиш, талаффуз қоидаларига риоя қилиб, ифодали ўқиш, ахборотни томошабин қалбига, онгига чуқур етказишнинг ўзи сухандондан жуда катта маҳорат ва истеъдодни талаб этади.

Бугунги кунда Ўзбекистон телевидениеси сухандонларининг сафи тобора ортиб боряпти. Ҳар йили сухандонликка кўрик эълон қилиниб, унда истеъдодли ёшлар танлаб олинмоқда. Дарҳақиқат, бугунги кунда уларнинг сафи Раъно Жўраева, Дилором Умарова, Раҳматилла Мирзаев, Ирина Абрамова, Барно Аминова, Дилдора Низомхўжаева, Дилфуза Юсупова, Абдумўмин Ўтбосаров, Мавлуда Аҳмедова каби ёш, истеъдодли сухандонлар билан тўлиб боряпти.

Кундалик ҳаётимизни матбуотсиз, радиосиз тасаввур эта олмаганимиз каби, бўш вақтларимизни «зангори экран»сиз ва ширин овозлари билан ҳар бир хонадонимизда янграётган таниш овозларсиз тасаввур қилиш қийин. Бугун биз оқшомхонлар, барча муштарийларимиз номидан уларни касб байрамлари билан чин қалбдан муборакбод этамиз.

Тўхтамурод ТОШЕВ.

СУРАТДА: Ўзбекистон телевидениесининг бир гуруҳ сухандонлари.

Совет Социалистик Республикалари Иттифоқининг ҚОНУНИ

СССР ХАЛҚЛАРИ ТИЛЛАРИ ТЎҒРИСИДА

(Давоми. Боши иккинчи бетда).

этишни таъминлайди. Ота-оналар ёки уларнинг ўрнини босувчи шахслар болалар учун тарбия ва таълим тегишли тилда олиб бориладиган мактабгача муассасаларни ва ўрта умумий таълим муассасаларини танлашга ҳақлидирлар.

7-модда. СССР халқлари тилларини ўрганиш

Совет давлати СССР гражданларининг ўз она тилларини ва СССРнинг бошқа халқлари тилларини ўрганишлари учун шароит яратиб беради.

Таълим ўзга тилда олиб бориладиган ўқув юртларида мажбурий фан сифатида СССР расмий тили СССР территориясида миллатлараро алоқа эҳтиёжларини таъминлаш учун етарли бўлган ҳажмда ўқитилишига кафолат берилади. Иттифоқдош, автоном республика тилини ўрганиш ушбу қонун 2-моддасининг иккинчи қисмига мувофиқ тегишли иттифоқдош ва автоном республика томонидан белгилаб берилади.

Иттифоқдош, автоном республика территориясида вақтинча яшаётган мактаб ўқувчилари республика тилини ўрганишдан озод қилинишлари мумкин. Бундай озод қилиш тартибини тегишли иттифоқдош, автоном республика белгилаб беради.

8-модда. Тил билишлари ёки билмасликларидан қатъи назар гражданларнинг меҳнат ҳуқуқлари кафолати

СССР гражданлари меҳнат ҳуқуқларини амалга ошириш чоғида тегишли лавозимларни эгаллаш учун СССР халқлари тилларини билиш умумиттифоқ ва республика қонунларида малака талаби сифатида кўзда тутилган ҳоллардан ташқари, СССР халқлари тилларини билиши ёки билмаслигига қараб, ҳуқуқларни ҳар қандай йўл билан бевосита ёки билвосита чеклаб қўйишга ёхуд бевосита ёки билвосита афзалликлар беришга йўл қўйилмайди ва бундай хатти-ҳаракатлар амалдаги қонунларга мувофиқ жавобгарликка сабаб бўлади.

9-модда. Гражданларнинг давлат ва жамоат идораларига, корхоналар, муассасалар ва ташкилотларга мурожаат қилиш тили

СССР гражданлари давлат ва жамоат идораларига, корхоналар, муассасалар ва ташкилотларга ўз она тилида ёки ўзи биладиган ҳар қандай СССР халқлари тилида таклифлар, аризалар ва шикоятлар билан мурожаат қилишга ҳақлидирлар.

Гражданларнинг ССР Иттифоқи давлат идораларига юборилган таклифлари, аризалари ва шикоятларига жавоблар, шунингдек давлат идораларига таклифлар, аризалар ёки шикоятлар юборилган иттифоқдош, автоном республикалар, автоном областлар, автоном округлар, миллий, маъмурий-территориал бирликларидан ташқарида яшовчи гражданларнинг таклифлари, аризалари ва шикоятларига жавоблар қайси тилда мурожаат қилинган бўлса, худди шу тилда қайтарилади. Мурожаат тилида жавоб қилиш имкони бўлмаган тақдирда СССРнинг расмий тилида жавоб қилинади.

Ушбу модданинг 2-қисмида кўзда тутилганидан бошқа ҳолларда гражданларнинг таклифлари, аризалари ва шикоятларига жавоб бериш тили тегишли иттифоқдош, автоном республика томонидан белгилаб қўйилади.

10-модда. Судловда ва маъмурий ҳуқуқбузарликка доир ишларни кўриб чиқишда СССР халқлари тилларидан фойдаланиш

Судлов иттифоқдош, автоном республика, автоном область, автоном округ тилида ёки мазкур жойда яшовчи аҳоли кўпчилигининг тилида олиб борилади.

СССР Олий судида ва ҳарбий трибуналларда судлов СССРнинг расмий тилида олиб борилади.

Ишда қатнашаётган, судлов олиб борилаётган тилни билмайдиган шахсларнинг иш материаллари билан тўла таништириш, таржимон орқали судлов ҳаракатларида иштирок этиш ҳуқуқи ҳамда судда ўз она тилида гапириш ҳуқуқи таъминланади.

Суд ҳужжатлари ишда қатнашаётган шахсларга судлов тилида, шунингдек уларнинг талабига мувофиқ судлов ҳаракатларида улар иштирок этган тилда ёки СССРнинг расмий тилида топширилади.

Судлов тили қоидаларининг бузилиши суд қарорини бекор қилиш учун асос бўлади.

Маъмурий жавобгарликка тортилаётган шахс ўз она тилида гапиришга ҳамда иш кўриб чиқилаётган тилни билмаса, таржимон хизматидан фойдаланишга ҳақлидир.

11-модда. Нотариал иш юритиш тили

Судлов тилини белгилаш қоидалари давлат нотариал идораларида ва халқ депутатлари шаҳар, посёлка, қишлоқ Советлари ижроия комитетларида нотариал иш юритиш тилига ҳам жорий этилади.

Агар нотариал ҳаракатни амалга ошириш учун мурожаат қилган киши иш юритиладиган тилни билмаса, расмийлаштирилаётган ҳужжатлар матни СССРнинг расмий тилида ҳам тузилиши лозим.

12-модда. Шахсни ёки у ҳақдаги маълумотларни тасдиқловчи расмий ҳужжатлар тили

Шахсни ёки у ҳақдаги маълумотларни тасдиқловчи расмий ҳужжатлар (паспортлар, меҳнат дафтарчалари, ҳарбий билетлар, ўқув юртларини тугатганлик ҳақидаги шаҳодатномалар, дипломлар, туғилганлик, никоҳ, ўлим ҳақидаги гувоҳномалар) территориясида ана шу ҳужжатлар берилаётган иттифоқдош, автоном республикалар, автоном областлар, автоном округлар тилида ҳамда СССРнинг расмий тилида тузилади.

13-модда. Хизмат кўрсатиш соҳасида СССР халқлари тилларидан фойдаланиш

Хизмат кўрсатиш соҳаси (савдо, тиббий ёрдам, маҳаллий транспорт, маиший хизмат, шаҳарлараро алоқа ва хизмат кўрсатишнинг бошқа турлари) ходимлари умумиттифоқ ва республика малака қонунларида хизмат кўрсатадиган шахс тегишли лавозимлар учун кўзда тутилган талаблар доирасида танлаган тилни қўлланишга мажбурдирлар. Агар малака талабларида тегишли лавозимларни эгаллаш учун мурожаат қилинадиган тилни билиш кўзда тутилмаган бўлса, СССРнинг расмий тили қўлланилади.

Тилни билмаслик баҳонаси билан хизмат кўрсатишдан бош тортишга йўл қўйилмайди ва бундай ҳаттиҳаракат амалдаги қонунларга мувофиқ жавобгарликни келтириб чиқаради.

III. ДАВЛАТ ИДОРАЛАРИ, КОРХОНАЛАР, МУАССАСАЛАР, ТАШКИЛОТЛАР ФАОЛИЯТИДА СССР ХАЛҚЛАРИ ТИЛЛАРИДАН ФОЙДАЛАНИШ

14-модда. ССР Иттифоқи давлат идораларида иш тили

ССР Иттифоқи давлат идораларида иш СССРнинг расмий тилида олиб борилади.

СССР халқ депутатлари съездларининг мажлисларида, СССР Олий Советининг сессияларида СССР расмий тилини билмайдиган СССР халқ депутатларига СССР халқларининг ўзга тилида сўзлаш ҳуқуқи берилади. Уларнинг нутқини СССРнинг расмий тилига таржима қилиш таъминланади.

СССР халқ депутатлари съезди, СССР Олий Совети унинг палаталари кўриб чиқиши учун тақдим этиладиган қонунлар ва бошқа ҳужжатлар СССРнинг расмий тилида тузилади.

15-модда. СССР Иттифоқи қонунлари ва бошқа ҳуқуқий ҳужжатлари эълон қилинадиган тил

СССР қонунлари ҳамда СССР халқ депутатлари съезди, СССР Олий Совети, унинг палаталари, СССР Президенти қабул қилган бошқа ҳужжатлар СССРнинг расмий тилида ва иттифоқдош республикалар тилида эълон қилинади.

СССР Олий Совети Раисининг СССР Олий Советининг чақириш тўғрисидаги қарори СССРнинг расмий тилида ва иттифоқдош республикаларнинг тилларида эълон қилинади.

СССР Қонунлари ҳамда ушбу модданинг биринчи ва иккинчи қисмларида санаб ўтилган бошқа ҳужжатларнинг СССР расмий тилида ва иттифоқдош республикалар тилида эълон қилинган матнлари расмий тусда бўлиб, бир хил ҳуқуқий кучга эгадир.

16-модда. Иттифоқдош, автоном республикаларнинг қонунлари ва бошқа ҳуқуқий ҳужжатлари эълон қилинадиган тил

Иттифоқдош, автоном республика давлат ҳокимияти ва бошқарув идораларининг ҳужжатлари расмий нашрларда эълон қилинадиган тил шу республика томонидан унда яшовчи халқларнинг манфаатларини албатта ҳисобга олган ҳолда белгиланади. Бундай ҳужжатлар республикаларнинг расмий нашрларида СССРнинг расмий тилида ҳам эълон қилинади.

17-модда. Сайловолди йиғилишлари ҳамда ССР Президенти, ССР халқ депутатлари сайловлари тўғрисидаги ҳужжатлар тили

ССР Президенти, ССР халқ депутатлари сайловларига тайёргарлик ва уни ўтказиш чоғида иттифоқдош, автоном республика, автоном область, автоном округ тилидан, ушбу жойда яшовчи аҳоли кўпчилигининг тилидан ва СССРнинг расмий тилидан фойдаланилади.

Сайлов тўғрисидаги ҳужжатлар марказий сайлов комиссиясига СССРнинг расмий тилида тақдим этилади.

СССР Президенти, СССР халқ депутатлари сайловларига доир сайлов бюллетенлари сайлов округи аҳолисининг тилида босиб чиқарилади.

18-модда. Иш юритиш, ҳужжатлар, ахборот

Иттифоқдош республикаларнинг иттифоқ-республика идораларида, шунингдек Иттифоққа бўйсунувчи корхоналар, муассасалар ва ташкилотларда иш юритиш ва ҳужжатлар тегишли иттифоқдош республика тилида ва СССРнинг расмий тилида олиб борилади.

Иттифоқдош, автоном республикаларнинг давлат идоралари (иттифоқдош республикаларнинг иттифоқ-республика идораларидан ташқари), шунингдек республикага ва маҳаллий идораларга бўйсунувчи корхоналар, муассасалар ва ташкилотлар учун иш юритиш ва ҳужжатлар тили оналигидан ва ССР халқлари тилидан фойдаланишда гражданларнинг ҳуқуқларини камситмаслик принципига риоя қилган ҳолда иттифоқдош, автоном республика кўрсатиб берадиган тартибда белгиланади.

Иттифоқдош, автоном республикаларда корхона, муассаса, ташкилот номи ёзилган бланкалар, муҳрлар, штамплар, штемпеллар, лавҳалар матни тегишли иттифоқдош, автоном республикаларнинг тилларида ва СССРнинг расмий тилида тайёрланади.

Иттифоқдош, автоном республикаларда аҳоли пунктлари, кўчалар, майдонлар номи, йўл белгилари тегишли иттифоқдош, автоном республикаларнинг тилларида ва СССРнинг расмий тилида ёзиб қўйилади.

19-модда. Иттифоқдош ва автоном республикаларда бошқа тилларда гаплашувчи аҳоли ғуж бўлиб яшайдиган жойларда тилдан фойдаланиш

Иттифоқдош, автоном республикалардаги ўзга тилда гаплашувчи аҳоли ғуж бўлиб яшайдиган жойларда давлат идоралари фаолиятида, иш юритишда, ҳужжатларни расмийлаштиришда иттифоқдош, автоном республика тили билан бир қаторда ушбу жойдаги кўпчилик аҳолининг тилидан фойдаланилиши мумкин. Бундай фойдаланиш тартибини иттифоқдош, автоном республика ушбу Қонун 2-моддасининг иккинчи қисмига мувофиқ белгилаб беради.

20-модда. Расмий ёзишмалар

Иттифоқдош, автоном республикалар, автоном областлар, автоном округлар, миллий маъмурий-территориал бирликлар билан ССР Иттифоқи давлат органлари ўртасидаги расмий ёзишмалар ҳамда ўзаро расмий муносабатларнинг бошқа шакллари СССРнинг расмий тилида олиб борилади.

Иттифоқдош, автоном республикалар, автоном областлар, автоном округлар, миллий маъмурий-территориал бирликлар билан давлат идоралари ўртасидаги расмий ёзишмалар ҳамда ўзаро расмий муносабатнинг бошқа шакллари иккала томон учун мақбул тилда ёки СССРнинг расмий тилида олиб борилади.

21-модда. Иттифоқ аҳамиятига молик энергетика ва транспорт системаларида фойдаланиладиган тил

Иттифоқ аҳамиятига молик энергетика ва транспорт системалари (магистрал темир йўл, ҳаво, денгиз ва қувур транспорти)нинг узлуксиз ва хавфсиз ишлашини таъминлаш мақсадида диспетчерлик алоқаларида, ҳужжатларни юритишда СССРнинг расмий тилидан фойдаланилади.

22-модда. СССР Қуролли Кучларида фойдаланиладиган тил

СССР Қуролли Кучларида, СССР ички ва чегара қўшинларида, СССР темир йўл қўшинларида СССРнинг расмий тилидан фойдаланилади. Уларда ижтимоий-сиёсий ва маданий-тарбиявий ишлар ҳарбий хизматчиларнинг миллий состави ҳисобга олиниб амалга оширилади.

23-модда. Оммавий ахборот воситалари тили

Марказий телевидение кўрсатувлари, радиоэшиттириш, шунингдек марказий газеталар ва журналлар нашр этиш СССРнинг расмий тилида амалга оширилади. Марказий телевидение ва радио СССР халқлари тилларида кўрсатув ва эшиттириш ташкил этишлари мумкин.

Иттифоқдош, автоном республикаларда телевидение ва радиоэшиттириш, газета ва журналлар тилини тегишли республикалар уларда яшовчи миллатларнинг манфаатларини албатта ҳисобга олган ҳолда ва она тили ҳамда СССР халқлари тилларидан фойдаланишда гражданларнинг ҳуқуқларини камситмаслик принципига риоя этган ҳолда белгилаб беради.

24-модда. ССР Иттифоқининг чет мамлакатлар билан муносабатларида тиллардан фойдаланиш

СССРнинг чет эллардаги дипломатия ваколатхоналари, консуллик муассасалари, ташқи савдо ташкилотлари, ташқи иқтисодий алоқа органлари ва СССРнинг бошқа муассасалари фаолияти СССРнинг расмий тилида амалга оширилади.

СССР номидан тузиладиган шартномалар ва ўзга халқаро ҳужжатлар СССРнинг расмий тилида ва аҳдлашаётган бошқа томон (томонлар) тилида ёки томонларнинг келишувига мувофиқ ўзга тилда тузилади.

ССР Иттифоқи номидан бошқа мамлакатлар ва ташкилотлар вакиллари билан олиб бориладиган музокаралар тили халқаро битимлар ва таркиб топган амалиёт ҳисобга олиниб, томонларнинг келишувига мувофиқ белгиланади.

IV. ТИЛЛАР ТЎҒРИСИДАГИ ҚОНУНЛАРНИ БУЗГАНЛИК УЧУН ЖАВОБГАРЛИК

25-модда. Тиллар тўғрисидаги қонунларни бузганлик учун жавобгарлик

СССРдаги ҳар қандай халқнинг тилига душманлиқни тарғиб этиш ва уни менсимаслик, СССРда Конституция принципларига, миллий сиёсатга зид келадиган ғовлар ва чеклашларни, шунингдек тиллардан фойдаланишда имтиёзларни вужудга келтиришга, ССР Иттифоқи, иттифоқдош ва автоном республикаларнинг тил тўғрисидаги қонунларини бузувчи хатти-ҳаракатларга йўл қўйилмайди ва бундай хатти-ҳаракатлар амалдаги қонунларга мувофиқ жавобгарликни келтириб чиқаради.

Давлат идораларининг ва мансабдор шахсларнинг СССР халқлари тилларини ривожлантириш ва улардан фойдаланиш тўғрисидаги қонунларни бузувчи хатти-ҳаракатлари устидан судлов тартибида ва маъмурий тартибда амалдаги қонунларга мувофиқ шикоят қилинади.

Совет Социалистик Республикалари Иттифоқининг Президенти М. ГОРБАЧЕВ.

Москва, Кремль. 1990 йил 24 апрель.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИДА

(Давоми. Боши иккинчи бетда).

Барча даражадаги чақириқ комиссиялари таркибига Ўзбекистон ССР ва маҳаллий Советлар халқ депутатларини қўшимча равишда киритиш мақсадга мувофиқ деб топилди.

Ўзбекистон ССР Олий Советининг Раиси М. И. Иброҳимовга, унинг ўринбосари Б. И. Бугровга, Олий Советнинг қонунчилик, қонунийлик ва ҳуқуқ-тартибот масалалари комиссиясининг раиси Э. Ҳ. Халиловга, ёшлар ишлари комиссиясининг раиси А. А. Аъзамхўжаевга, соғлиқни сақлаш, хотин-қизлар ишлари, оналик ва болаликни муҳофаза қилиш комиссиясининг раиси Ҳ. М. Усмоновага, ошкоралик масалалари комиссиясининг раиси Э. Воҳидовга гражданларнинг Совет Армиясида хизмат қилиш масалаларига доир барча хатлар ва мурожаатларини қисқа муддат ичида кўриб чиқиш, республикадан чақирилган ҳарбий хизматчиларнинг ҳалокати билан боғлиқ барча фактларни пухта текшириш топширилди.

Ўзбекистондан чақирилган ва 1990 йилда ҳалок бўлган ҳарбий хизматчилар тўғрисидаги материаллар ССР ҳарбий прокуратурасига юборилди.

Ўзбекистон ССР Олий Совети биринчи сессиясининг 1990 йил 31 мартдаги қарори амалга оширилишини назорат қилувчи депутатлар гуруҳи таркибига республика халқ депутатлари Ғ. З. Заҳриддинов, А. А. Аъзамхўжаев, Т. Ҳайдаров киритилди.

Депутатлар гуруҳига май ойининг учинчи ўн кунлигида қилинган ишлар натижалари ҳақида Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумига ахборот бериш топширилди.

Масалани муҳокама қилишда Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг аъзолари, доимий комиссияларнинг раислари Ҳ. М. Усмонова, Ғ. З. Заҳриддинов, Т. Ҳайдаров, М. М. Мирзиёев, П. Қ. Қодиров А. Аскаров, А. Ҳ. Тошкенбоев, Р. Ҳ. Абдуллаев, П. Қ. Ҳабибуллаев, А. Ш. Ҳабибуллаев, Ўзбекистон ССР конституцион назорат комитетининг раиси Ш. З. Уразаев, республика Олий Совети Раисининг ўринбосари Б. И. Бугров, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг иккинчи секретари, СССР халқ депутати А. С. Ефимов қатнашдилар.

Мажлисга таклиф этилган Ўзбекистон ССР соғлиқни сақлаш министри С. М. Бахромов, республика ҳарбий комиссарининг ўринбосари У. Ҳ. Ҳасанов, жамоатчилик вакиллари Ш. А. Исматуллаев, А. Зоҳидов ҳам сўзга чиқдилар.

[ЎзТАГ].

Ўзбекистон ССР Олий Совети доимий комиссияларида

ЎЗБЕКИСТОН ССР ДАВЛАТ МАДҲИЯСИ ЯНГИ МАТНИ ВА МУСИҚАСИНИ ЯРАТИШ УЧУН ЎТКАЗИЛАДИГАН КОНКУРС

Ўзбекистон ССР Олий Советининг маданият, фан, халқ таълими ва маданий меросни асраш ҳамда миллатлараро муносабатлар, тил ва байналмилал тарбия масалалари доимий комиссиялари ўн иккинчи чақириқ Ўзбекистон ССР Олий Советининг биринчи сессияси қарорига биноан Ўзбекистон ССР Давлат мадҳиясининг янги матни ва мусиқасини яратиш учун конкурс ўтказиш тўғрисида қарор қабул қилдилар.

Комиссиялар конкурс ўтказишнинг қуйидаги шартларини тасдиқладилар:

Ўзбекистон ССРнинг янги Давлат мадҳияси халқимизнинг руҳига мос келадиган, кенг омма орасида фахрланиб ва севиб айтиладиган ёрқин санъат асари бўлмоғи керак. Бу асар ўзбек халқининг асрлар давомида яратган маънавий қадриятларини, қардош эллар оиласида эришган зафарларини, тарихий курашлар давомида тобланган иродасини, одамларимизнинг бой ички дунёсини, қувончлари ва дардларини, ёруғ истиқболга, эркка ва мустақилликка бўлган ишонч ва интилишларини тараннум этиши лозим.

Мадҳия мусиқаси халқимиз яратган энг яхши классик ва замонавий миллий мусиқа санъатининг юксак намунаси бўлмоғи керак.

Мадҳия матни ва мусиқаси конкурсга яширин имзо билан юборилади.

Конкурсда барча ижодкорлар қатнашишлари мумкин. Конкурс муддати мадҳия матни учун шу йилнинг 10 июнигача ва мусиқаси учун шу йилнинг 10 сентябригача.

Мадҳиянинг матни ва мусиқаси Ўзбекистон ССР Олий Советининг маданият, фан, халқ таълими ва маданий меросни асраш ҳамда миллатлараро муносабатлар, тил ва байналмилал тарбия масалалари доимий комиссияларининг қўшма мажлисида кўриб чиқилади. Танлаб олинган мадҳиянинг шеърий матни ва мусиқаси умумхалқ муҳокамасидан ўтгандан сўнг, Ўзбекистон ССР Олий Совети сессиясига тақдим этилади. Ғолиб деб топилган мадҳия муаллифларига мадҳия шеърий матни ва мусиқаси учун 7500 сўмдан мукофот берилади.

Мадҳиянинг конкурсга юбориладиган шеърий матни ва мусиқаси қуйидаги адресга: Тошкент шаҳри, Намойишлар ҳиёбони, 5, «Ўзбекистон ССР Олий Совети жумҳурият Давлат мадҳияси бўйича конкурсга» деб жўнатилади.

Уруш ветеранлари билан учрашув

Ғалаба куни — бизнинг умумий байрамимиз бўлиб, у ҳеч кимни лоқайд қолдирмайди, чунки Совет Иттифоқида Улуғ Ватан уруши дахл қилмаган бирорта оилани топиш қийин.

4 май куни Қизил Байроқ орденли Туркистон Ҳарбий округи Ҳарбий Кенгашининг аъзолари Ўзбекистон ва Қозоғистон, Тожикистон, Туркманистон ва Қирғизистоннинг Совет Иттифоқи Қаҳрамонларини, Шуҳрат ордени нишондорларини, уруш ветеранларини Тошкентдаги Офицерлар уйига таклиф этдилар. Уларни байрам билан табриклаб, сиҳат-саломатлик, узоқ умр тилаш учунгина эмас, балки ҳозирги Қуролли Кучларда Қизил Армиянинг энг яхши анъаналарини сақлаб қолиш учун нима қилиш кераклиги тўғрисида уларнинг фикрини билиш учун таклиф этдилар. Ҳарбий Кенгаш аъзолари бўлган ёш генералларимиз Улуғ Ватан уруши йилларида ёш бола бўлганлар ёки Туркистон Ҳарбий округи қўшинлари қўмондонининг биринчи ўринбосари Г. Г. Кондратьев сингари Ғалаба йилида туғилганлар. Шунинг учун улар ўзларининг жанговар тажрибасини бажонидил ўртоқлашган ветеранлар маслаҳатларини тинглашдан мамнун бўлдилар.

Бугунги кунда биз ғоят мураккаб шароитда ишлашимиз ва хизмат қилишимизга тўғри келаётганлиги учун ҳам бу учрашув айниқса зарурдир, — деди суҳбатни бошлар экан Қизил Байроқ орденли Туркистон Ҳарбий округи қўшинлари қўмондони генерал-полковник И. В. Фуженко. — Армияга ташқаридан эмас, балки ўз мамлакатимиз ичкаридан ҳужум қилинмоқда. Совет Қуролли Кучлари унинг бутун тарихи, қудрати ва шуҳратини таъминлаган барча нарсаларни қоралашга уринаётган кимсалар бор. Афсуски, бундай кишилар округимиз ҳудудида ҳам тошлади Қўшинларда камчиликлар бор, албатта. Бутун офицерлар корпуси ва барча сиёсий ходимлар ана шу камчиликларни тезроқ бартараф этишга ҳаракат қилмоқдалар. Буни мамлакат қудрати ва унн мустаҳкам ҳимоя қилиш тўғрисида эмас, балки ўзларининг шахсий нафсонияти тўғрисида, осон йўл билан шуҳрат қозониш тўғрисида ўйлаётган кимсаларгина сезмаслиги мумкин.

Қўмондон ҳозирги пайтда округ қўшинлари қандай ишларни амалга ошираётганлиги, солдатлар, сержантлар, офицерлар ва генераллар қандай ўқув ва жанговар вазифаларни ҳал этаётганликлари тўғрисида батафсил сўзлаб берди. Техника мураккаблашиб, тактика мунтазам такомиллаштирилмоқда ва 18 ёшли йигитларга мана шуларнинг ҳаммасини икки йил ичида ўргатиш лозим.

Бундай амалий, ошкора кайтият бутун суҳбатни аниқ мақсадга йўналтирди. Ветеранлар фронт эсдаликларини сўзлаб беришгина қолмай, улар ҳарбий қисмларга борган вақтда дуч келган тартибсизликлар тўғрисида ҳарбийларга хос жўшқинлик ва дадиллик билан гапирдилар.

Улар савол беришгина қолмай, шу заҳотиёқ ҳали куч-қудратга эгамиз, бизларни қўшинларга тез-тез таклиф этинглар, деган таклифни ўртага қўйдилар. «Бир йилда бир марта» клубларидаги тантанали учрашувларга эмас, балки полигонларга, танкодромларга, солдатлар чойхоналарига таклиф этинглар, биз у ерда солдатлар билан қалбдан суҳбатлашиш учун вақт топамиз, дедилар.

Ҳарбий кенгашнинг одатдан ташқари ана шу мажлисида самимий, ошкора, принципиал ва ҳамма учун фойдали суҳбат бўлиб ўтди. Суҳбат охирида Улуғ Ватан уруши қатнашчилари бўлган Совет Иттифоқи Қаҳрамонлари ва учала Шуҳрат ордени нишондорларининг Ўрта Осиё республикалари ва Қозоғистон гражданларига, ёшларга, Қизил Байроқ орденли Туркистон Ҳарбий округининг жангчиларига мурожаатномасм қабул қилинди.

[ЎзТАГ].

Муҳаррир Э. М. ЭРНАЗАРОВ.

СССР Олий Советининг қарори

«СССР ХАЛҚЛАРИ ТИЛЛАРИ ТЎҒРИСИДА»ГИ СССР ҚОНУНИНИ КУЧГА КИРИТИШ ТАРТИБИ ТЎҒРИСИДА

СССР Олий Совети қарор қилади:

1. «СССР халқлари тиллари тўғрисида»ги СССР Қонуни 1990 йилнинг 1 июлидан кучга киритилсин, Қонуннинг ушбу қарор билан кучга киритишнинг бошқа муддатлари белгиланган моддалари бундан мустаснодир.

2. Қонун қоидаларини давлат ва жамият турмушининг барча соҳаларига астасекин жорий этиш мақсадида қуйидаги муддатлар белгилансин:

12-модда, 18-модданинг учинчи ва тўртинчи қисмлари ўн йил давомида жорий этилади ва 1991 йилнинг 1 июлидан кучга киради;

18-модданинг биринчи қисми 6 йил давомида жорий этилади ва 1996 йилнинг 1 июлидан кучга киради.

13-модда лавозимни эгаллаш учун СССРнинг расмий тилини ва тегишли миллий тилларни билиш талаб этиладиган, шунингдек эгаллаш учун малака талаблари қўйиладиган лавозимларнинг рўйхати тасдиқланган вақтдан бошлаб 5 йил давомида кучга киради.

Агар иттифоқдош, автоном республикаларда ўтиш даврида ушбу моддада белгиланган муддатга нисбатан узоқроқ муддат белгиланган бўлса, унда иттифоқдош, автоном республикалар қонунида кўзда тутилган муддатлар амал қилади.

3. СССР Министрлар Советига ўз ваколати доирасида лавозимни эгаллаш учун СССРнинг расмий тилини ва тегишли миллий тилларни билиш талаб этиладиган, шунингдек эгаллаш учун малака талабларини қўйиладиган лавозимларнинг рўйхатини 1991 йилнинг 1 январигача ишлаб чиқиш ва қабул қилиш топширилсин.

Иттифоқдош, автоном республикалар Олий Советларига иттифоқдош, автоном республикалар ваколати доирасида лавозимни эгаллаш учун СССРнинг расмий тилини ҳамда тегишли миллий тилларни билиш талаб этиладиган, шунингдек эгаллаш учун малака талабларини қўйиладиган лавозимлар рўйхатидан иборат ҳужжатларни ишлаб чиқиш ва қабул қилишни таъминлаш тавсия этилсин.

4. СССР Министрлар Совети 1990 йилнинг 1 июлига қадар:

СССР Олий Советига СССР Иттифоқ қонун ҳужжатларини «СССР халқлари тиллари тўғрисида»ги СССР Қонунига мувофиқлаштириш тўғрисидаги таклифларни тақдим этсин;

СССР ҳукуматининг қарорлари ва фармойишлари юқорида қайд этилган Қонун билан мувофиқлаштирилсин;

СССР министрликлари, давлат комитетлари ва идоралари ўзларининг мазкур Қонунга зид келадиган норматив ҳужжатларини қайта кўриб чиқсинлар ва бекор қилсинлар.

5. Иттифоқдош, автоном республикаларнинг Олий Советларига иттифоқдош, автоном республикаларнинг қонунларини «СССР халқлари тиллари тўғрисида»ги СССР Қонуни билан мувофиқлаштириш тавсия этилсин.

СССР Олий Советининг Раиси А. ЛУКЬЯНОВ.

Москва, Кремль. 1990 йил 24 апрель.

Совет Социалистик Республикалари Иттифоқининг ҚОНУНИ

СССРнинг БЎЙДОҚ, ЁЛҒИЗ ВА ОИЛАСИ КИЧИК ГРАЖДАНЛАРИГА СОЛИНАДИГАН СОЛИҚНИ БОСҚИЧМА-БОСҚИЧ БЕКОР ҚИЛИШ ТЎҒРИСИДА

1-модда. Асосий иш (хизмат ёки ўқиш) жойидан ойига 100 сўмдан ошмайдиган иш ҳақи ҳамда бошқа турдаги пул мукофоти ва тўловлар оладиган ишчи ва хизматчилардан ҳамда даромад солиғи солишда уларга тенглаштирилган гражданлардан СССРнинг бўйдоқ, ёлғиз ва оиласи кичик гражданларига солинадиган солиқни ундириш 1990 йил 1 июлидан эътиборан бекор қилинсин.

2-модда. Асосий иш (хизмат ёки ўқиш) жойидан ойига 101 сўмдан 150 сўмгача иш ҳақи ҳамда бошқа турдаги пул мукофоти ва тўловлар оладиган ишчи ва хизматчилардан ҳамда даромад солиғи солишда уларга тенглаштирилган гражданлардан СССРнинг бўйдоқ, ёлғиз ва оиласи кичик гражданларига солинадиган солиқни ундириш 1990 йил 1 июлидан эътиборан қуйидаги миқдорларда белгилансин:

Ойлик даромад миқдори	солиқ миқдори
101 сўм	0 сўм 18 тийин
102 сўм	0 сўм 36 тийин
103 сўм	0 сўм 54 тийин
104 сўм	0 сўм 72 тийин
105 сўм	0 сўм 90 тийин
106 сўм	1 сўм 08 тийин
107 сўм	1 сўм 26 тийин
108 сўм	1 сўм 44 тийин
109 сўм	1 сўм 62 тийин
110 сўм	1 сўм 80 тийин
111 сўм	1 сўм 98 тийин
112 сўм	2 сўм 16 тийин
113 сўм	2 сўм 34 тийин
114 сўм	2 сўм 52 тийин
115 сўм	2 сўм 70 тийин
116 сўм	2 сўм 88 тийин
117 сўм	3 сўм 06 тийин
118 сўм	3 сўм 24 тийин
119 сўм	3 сўм 42 тийин
120 сўм	3 сўм 60 тийин
121 сўм	3 сўм 78 тийин
122 сўм	3 сўм 96 тийин
123 сўм	4 сўм 14 тийин
124 сўм	4 сўм 32 тийин
125 сўм	4 сўм 50 тийин
126 сўм	4 сўм 68 тийин
127 сўм	4 сўм 86 тийин
128 сўм	5 сўм 04 тийин
129 сўм	5 сўм 22 тийин
130 сўм	5 сўм 40 тийин
131 сўм	5 сўм 58 тийин
132 сўм	5 сўм 76 тийин
133 сўм	5 сўм 94 тийин
134 сўм	6 сўм 12 тийин
135 сўм	6 сўм 30 тийин
136 сўм	6 сўм 48 тийин
137 сўм	6 сўм 66 тийин
138 сўм	6 сўм 84 тийин
139 сўм	7 сўм 02 тийин
140 сўм	7 сўм 20 тийин
141 сўм	7 сўм 38 тийин
142 сўм	7 сўм 56 тийин
143 сўм	7 сўм 74 тийин
144 сўм	7 сўм 92 тийин
145 сўм	8 сўм 10 тийин
146 сўм	8 сўм 28 тийин
147 сўм	8 сўм 46 тийин
148 сўм	8 сўм 64 тийин
149 сўм	8 сўм 82 тийин
150 сўм	9 сўм 00 тийин

3-модда. Никоҳда турган ва болалари бўлмаган ёлғиз гражданлардан СССРнинг бўйдоқ, ёлғиз ва оиласи кичик гражданларига солинадиган солиқ ундириш 1991 йил 1 январидан эътиборан бекор қилинсин.

4-модда. Никоҳда турган ва болалари бўлмаган эркаклардан СССРнинг бўйдоқ, ёлғиз ва оиласи кичик гражданларига солинадиган солиқ ундириш 1992 йил 1 январидан эътиборан бекор қилинсин.

5-модда. СССРнинг бўйдоқ, ёлғиз ва оиласи кичик гражданларига солиқ солиш 1993 йил 1 январидан эътиборан бекор қилинсин.

Совет Социалистик Республикалари Иттифоқининг Президенти М. ГОРБАЧЕВ.

Москва, Кремль. 1990 йил 23 апрель.

СССР Олий Советининг ҚАРОРИ

«СССРНИНГ БЎЙДОҚ, ЁЛҒИЗ ВА ОИЛАСИ КИЧИК ГРАЖДАНЛАРИГА СОЛИНАДИГАН СОЛИҚНИ БОСҚИЧМА-БОСҚИЧ БЕКОР ҚИЛИШ ТЎҒРИСИДА»ГИ СССР ҚОНУНИНИ КУЧГА КИРИТИШ ТЎҒРИСИДА

СССР Олий Совети қарор қилади:

«СССРнинг бўйдоқ, ёлғиз ва оиласи кичик гражданларига солинадиган солиқни босқичма-босқич бекор қилиш тўғрисида»ги СССР Қонуни 1990 йил 1 июлдан кучга киритилсин.

СССР Олий Советининг Раиси А. ЛУКЬЯНОВ.

Москва, Кремль. 1990 йил 23 апрель.

ЎҚИШГА МАРҲАМАТ!

Ўзбекистон ССР Халқ таълими министрлиги

РЕСПУБЛИКА ОЛИЙ ПЕДАГОГИКА ЎҚУВ ЮРТЛАРИГА 1990-91 ЎҚУВ ЙИЛИДА ТАЪЛИМНИНГ КУНДУЗГИ ШАКЛИ ҲАМДА ИШЛАБ ЧИҚАРИШДАН АЖРАЛМАГАН ҲОЛДА ЎҚИШ УЧУН

ТАЛАБАЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ НОМЛИ АНДИЖОН ДАВЛАТ ПЕДАГОГИКА ИНСТИТУТИ

(710020, Андижон шаҳри, Наманган кўчаси, 129-уй)

Ўқиш ўзбек тилида олиб бориладиган таълимнинг кундузги шакли бўйича: математика, физика, химия, тарих, СССР халқлари (ўзбек) тили ва адабиёти, меҳнат, жисмоний тарбия, бошланғич таълим педагогикаси ва методикаси;

Ўқиш рус тилида олиб бориладиган таълимнинг кундузги шакли бўйича: математика, жисмоний тарбия;

Ўқиш ўзбек тилида олиб бориладиган ишлаб чиқаришдан ажралмаган ҳолда таълим олишга: тарих, СССР халқлари (ўзбек) тили ва адабиёти, меҳнат, бошланғич таълим педагогикаси ва методикаси;

Ўқиш рус тилида олиб бориладиган ишлаб чиқаришдан ажралмаган ҳолда таълим олишга: тарих, бошланғич таълим педагогикаси ва методикаси.

ФАЙЗУЛЛА ХЎЖАЕВ НОМЛИ «ҲУРМАТ БЕЛГИСИ» ОРДЕНЛИ БУХОРО ДАВЛАТ ПЕДАГОГИКА ИНСТИТУТИ

(705600, Бухоро шаҳри, Ўзбекистон 40 йиллиги кўчаси, 11-уй)

Ўқиш ўзбек тилида олиб бориладиган таълимнинг кундузги шакли бўйича: математика, физика, биология, тарих, СССР халқлари (ўзбек) тили ва адабиёти, чет тили, меҳнат, жисмоний тарбия, мусиқа, чизмачилик ва тасвирий санъат, бошланғич таълим педагогикаси ва методикаси, тарбиявий ишлар педагогикаси ва методикаси;

Ўқиш рус тилида олиб бориладиган таълимнинг кундузги шакли бўйича: математика, химия, тарих, рус тили ва адабиёти, миллий мактабларда рус тили ва адабиёти, бошланғич ҳарбий тайёргарлик ва жисмоний тарбия, бошланғич таълим педагогикаси ва методикаси;

Ўқиш тожик тилида олиб бориладиган таълимнинг кундузги шакли бўйича: СССР халқлари (тожик) тили ва адабиёти, бошланғич таълим педагогикаси ва методикаси;

Ўқиш ўзбек тилида олиб бориладиган ишлаб чиқаришдан ажралмаган ҳолда таълим олишга: химия, биология, тарих, СССР халқлари (ўзбек) тили ва адабиёти, чизмачилик ва тасвирий санъат, бошланғич таълим педагогикаси ва методикаси, жисмоний тарбия;

Ўқиш рус тилида олиб бориладиган ишлаб чиқаришдан ажралмаган ҳолда таълим олишга: рус тили ва адабиёти, бошланғич таълим педагогикаси ва методикаси.

А. ҚОДИРИЙ НОМЛИ ЖИЗЗАХ ДАВЛАТ ПЕДАГОГИКА ИНСТИТУТИ

(708014, Жиззах шаҳри, Носиров кўчаси, 4-уй)

Ўқиш ўзбек тилида олиб бориладиган, таълимнинг кундузги шакли бўйича: математика, СССР халқлари (ўзбек) тили ва адабиёти, меҳнат, жисмоний тарбия, бошланғич таълим педагогикаси ва методикаси;

Ўқиш рус тилида олиб бориладиган таълимнинг кундузги шакли бўйича: миллий мактабларда рус тили ва адабиёти, меҳнат, жисмоний тарбия, бошланғич тарбия педагогикаси ва методикаси;

Ўқиш ўзбек тилида олиб бориладиган ишлаб чиқаришдан ажралмаган ҳолда таълим олишга: математика, СССР халқлари (ўзбек) тили ва адабиёти, меҳнат, бошланғич таълим педагогикаси ва методикаси;

Ўқиш рус тилида олиб бориладиган ишлаб чиқаришдан ажралмаган ҳолда таълим олишга: меҳнат, бошланғич таълим педагогикаси ва методикаси.

ҲАМИД ОЛИМЖОН НОМЛИ ҚАРШИ ДАВЛАТ ПЕДАГОГИКА ИНСТИТУТИ

(730003, Қарши шаҳри, Кўчабоғ кўчаси, 17-уй)

Ўқиш ўзбек тилида олиб бориладиган таълимнинг кундузги шакли бўйича: математика, физика, химия, биология, география, тарих, СССР халқлари (ўзбек) тили ва адабиёти, меҳнат, жисмоний тарбия, мусиқа, педагогика ва психология (мактабгача тарбия), бошланғич таълим педагогикаси ва методикаси;

Ўқиш рус тилида олиб бориладиган таълимнинг кундузги шакли бўйича: миллий мактабларда рус тили ва адабиёти, меҳнат, бошланғич таълим педагогикаси ва методикаси;

Ўқиш ўзбек тилида олиб бориладиган ишлаб чиқаришдан ажралмаган ҳолда таълим олишга: математика, химия, биология, география, тарих, СССР халқлари (ўзбек) тили ва адабиёти, меҳнат, жисмоний тарбия, мусиқа, педагогика ва психология (мактабгача тарбия), бошланғич таълим педагогикаси ва методикаси;

Ўқиш рус тилида олиб бориладиган ишлаб чиқаришдан ажралмаган ҳолда таълим олишга: бошланғич таълим педагогикаси ва методикаси.

МУҚИМИЙ НОМЛИ ҚЎҚОН ДАВЛАТ ПЕДАГОГИКА ИНСТИТУТИ

(731000, Қўқон шаҳри, К. Маркс кўчаси, 63-уй)

Ўқиш ўзбек тилида олиб бориладиган таълимнинг кундузги шакли бўйича: математика, СССР халқлари (ўзбек) тили ва адабиёти, рус мактабларида ўзбек тили ва адабиёти, жисмоний тарбия, педагогика ва психология (мактабгача тарбия), бошланғич таълим педагогикаси ва методикаси, тарбиявий ишлар педагогикаси ва методикаси;

Ўқиш рус тилида олиб бориладиган таълимнинг кундузги шакли бўйича: математика, рус тили ва адабиёти, миллий мактабларда рус тили ва адабиёти, жисмоний тарбия, педагогика ва психология (мактабгача тарбия), бошланғич таълим педагогикаси ва методикаси, тарбиявий ишлар педагогикаси ва методикаси;

Ўқиш ўзбек тилида олиб бориладиган ишлаб чиқаришдан ажралмаган ҳолда таълим олишга: СССР халқлари (ўзбек) тили ва адабиёти, жисмоний тарбия, педагогика ва психология (мактабгача тарбия), бошланғич таълим педагогикаси ва методикаси;

Ўқиш рус тилида олиб бориладиган ишлаб чиқаришдан ажралмаган ҳолда таълим олишга: рус тили ва адабиёти, педагогика ва психология (мактабгача тарбия), бошланғич таълим педагогикаси ва методикаси.

ҲАМЗА ҲАКИМЗОДА НИЁЗИЙ НОМЛИ НАМАНГАН ДАВЛАТ ПЕДАГОГИКА ИНСТИТУТИ

(716000, Наманган шаҳри, Коммунистик кўчаси, 63-уй)

Ўқиш ўзбек тилида олиб бориладиган таълимнинг кундузги шакли бўйича: математика, физика, география, тарих, СССР халқлари (ўзбек) тили ва адабиёти, меҳнат, жисмоний тарбия, чизмачилик ва тасвирий санъат, педагогика ва психология (мактабгача тарбия), бошланғич таълим педагогикаси ва методикаси;

Ўқиш рус тилида олиб бориладиган таълимнинг кундузги шакли бўйича: математика, рус тили ва адабиёти, миллий мактабларда рус тили ва адабиёти, физика, география, тарих, СССР халқлари (ўзбек) тили ва адабиёти, меҳнат, жисмоний тарбия, чизмачилик ва тасвирий санъат, педагогика ва психология (мактабгача тарбия), бошланғич таълим педагогикаси ва методикаси;

Ўқиш рус тилида олиб бориладиган ишлаб чиқаришдан ажралмаган ҳолда таълим олишга: рус тили ва адабиёти, бошланғич таълим педагогикаси ва методикаси.

РЕСПУБЛИКА РУС ТИЛИ ВА АДАБИЁТИ ПЕДАГОГИКА ИНСТИТУТИ

(700110, Тошкент шаҳри, Решетов кўчаси, 4-уй)

Таълимнинг кундузги шакли бўйича: рус тили ва адабиёти, «Рус мактабларида ўзбек тили» қўшимча ихтисослиги рус тили ва адабиёти, миллий мактабларда рус тили ва адабиёти, «Рус тилидан ўзбек тилига ва ўзбек тилидан рус тилига таржима» қўшимча ихтисослиги миллий мактабларда рус тили ва адабиёти;

ишлаб чиқаришдан ажралмаган ҳолда таълим олишга: рус тили ва адабиёти.

С. АЙНИЙ НОМЛИ САМАРҚАНД ДАВЛАТ ПЕДАГОГИКА ИНСТИТУТИ

(703046, Самарқанд шаҳри, Красноармейск шоссеси, 166-уй)

Ўқиш ўзбек тилида олиб бориладиган таълимнинг кундузги шакли бўйича: математика, физика, СССР халқлари (ўзбек) тили ва адабиёти, меҳнат, жисмоний тарбия, мусиқа, педагогика ва психология (мактабгача тарбия), бошланғич таълим педагогикаси ва методикаси;

Ўқиш рус тилида олиб бориладиган таълимнинг кундузги шакли бўйича: математика, рус тили ва адабиёти, миллий (ўзбек, тожик) мактабларда рус тили ва адабиёти, меҳнат, жисмоний тарбия, педагогика ва психология (мактабгача тарбия), бошланғич таълим педагогикаси ва методикаси;

Ўқиш тожик тилида олиб бориладиган таълимнинг кундузги шакли бўйича: математика, СССР халқлари (тожик) тили ва адабиёти, меҳнат, мусиқа, педагогика ва психология (мактабгача тарбия), бошланғич таълим педагогикаси ва методикаси;

Ўқиш ўзбек тилида олиб бориладиган ишлаб чиқаришдан ажралмаган ҳолда таълим олишга: СССР халқлари (ўзбек) тили ва адабиёти, жисмоний тарбия, педагогика ва психология (мактабгача тарбия), бошланғич таълим педагогикаси ва методикаси;

Ўқиш рус тилида олиб бориладиган ишлаб чиқаришдан ажралмаган ҳолда таълим олишга: рус тили ва адабиёти, жисмоний тарбия, педагогика ва психология (мактабгача тарбия), бошланғич таълим педагогикаси ва методикаси;

Ўқиш тожик тилида олиб бориладиган ишлаб чиқаришдан ажралмаган ҳолда таълим олишга: СССР халқлари (тожик) тили ва адабиёти, бошланғич таълим педагогикаси ва методикаси.

Ғ. ҒУЛОМ НОМЛИ СИРДАРЁ ДАВЛАТ ПЕДАГОГИКА ИНСТИТУТИ

(707000, Гулистон шаҳри, IV микрорайон)

Ўқиш ўзбек тилида олиб бориладиган таълимнинг кундузги шакли бўйича: математика, физика, биология, тарих, СССР халқлари (ўзбек) тили ва адабиёти, меҳнат, жисмоний тарбия, бошланғич таълим педагогикаси ва методикаси, педагогика ва психология (мактабгача тарбия);

Ўқиш рус тилида олиб бориладиган таълимнинг кундузги шакли бўйича: математика, тарих, рус тили ва адабиёти, миллий мактабларда (ўзбек, қозоқ) рус тили ва адабиёти, меҳнат, жисмоний тарбия, бошланғич таълим педагогикаси ва методикаси;

Ўқиш қозоқ тилида олиб бориладиган таълимнинг кундузги шакли бўйича: бошланғич таълим педагогикаси ва методикаси;

Ўқиш ўзбек тилида олиб бориладиган ишлаб чиқаришдан ажралмаган ҳолда таълим олишга: математика, биология, тарих, СССР халқлари (ўзбек) тили ва адабиёти, меҳнат, бошланғич таълим педагогикаси ва методикаси, педагогика ва психология (мактабгача тарбия);

Ўқиш рус тилида олиб бориладиган ишлаб чиқаришдан ажралмаган ҳолда таълим олишга: тарих, рус тили ва адабиёти, меҳнат, бошланғич таълим педагогикаси ва методикаси.

ХАЛҚЛАР ДЎСТЛИГИ ОРДЕНЛИ НИЗОМИЙ НОМЛИ ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ПЕДАГОГИКА ИНСТИТУТИ

(700064, Тошкент шаҳри, Глинка кўчаси, 3-уй)

Ўқиш ўзбек тилида олиб бориладиган таълимнинг кундузги шакли бўйича: математика, физика, биология, химия, география, тарих, СССР халқлари (ўзбек) тили ва адабиёти, меҳнат, мусиқа, чизмачилик ва тасвирий санъат, педагогика ва психология (мактабгача тарбия), бошланғич таълим педагогикаси ва методикаси, тарбиявий ишлар педагогикаси ва методикаси, дефектология, рус мактабларида ўзбек тили ва адабиёти;

Ўқиш рус тилида олиб бориладиган таълимнинг кундузги шакли бўйича: математика, физика, химия, география, тарих, рус тили ва адабиёти, миллий мактабларда рус тили ва адабиёти, «қрим-татар тили ва адабиёти» қўшимча ихтисослиги рус тили ва адабиёти, «корейс тили» қўшимча ихтисослиги рус тили ва адабиёти, меҳнат, мусиқа, чизмачилик ва тасвирий санъат, педагогика ва психология (мактабгача тарбия), бошланғич таълим педагогикаси ва методикаси, тарбиявий ишлар педагогикаси ва методикаси, дефектология;

Ўқиш қозоқ тилида олиб бориладиган таълимнинг кундузги шакли бўйича: математика, СССР халқлари (қозоқ) тили ва адабиёти, бошланғич таълим педагогикаси ва методикаси;

Ўқиш ўзбек тилида олиб бориладиган таълимнинг сиртқи шакли бўйича: математика, физика, химия, биология, география, тарих, СССР халқлари (ўзбек) тили ва адабиёти, меҳнат, мусиқа, чизмачилик ва тасвирий санъат, педагогика ва психология (мактабгача тарбия), бошланғич таълим педагогикаси ва методикаси, дефектология;

Ўқиш рус тилида олиб бориладиган таълимнинг сиртқи шакли бўйича: физика, биология, география, тарих, рус тили ва адабиёти, меҳнат, мусиқа, чизмачилик ва тасвирий санъат, педагогика ва психология (мактабгача тарбия), бошланғич таълим педагогикаси ва методикаси;

Ўқиш қозоқ тилида олиб бориладиган таълимнинг сиртқи шакли бўйича: СССР халқлари (қозоқ) тили ва адабиёти, бошланғич таълим педагогикаси ва методикаси;

Ўқиш ўзбек тилида олиб бориладиган таълимнинг кечки шакли бўйича: химия, тарих, СССР халқлари (ўзбек) тили ва адабиёти, педагогика ва психология (мактабгача тарбия), бошланғич таълим педагогикаси ва методикаси;

Ўқиш рус тилида олиб бориладиган таълимнинг кечки шакли бўйича: СССР халқлари тили ва адабиёти, мусиқа, педагогика ва психология (мактабгача тарбия), бошланғич таълим педагогикаси ва методикаси.

В. И. ЛЕНИН НОМЛИ ХОРАЗМ ДАВЛАТ ПЕДАГОГИКА ИНСТИТУТИ

(740013, Урганч шаҳри, Ҳ. Олимжон кўчаси, 14-уй)

Ўқиш ўзбек тилида олиб бориладиган таълимнинг кундузги шакли бўйича: математика, физика, биология, СССР халқлари (ўзбек) тили ва адабиёти, меҳнат, жисмоний тарбия, бошланғич таълим педагогикаси ва методикаси;

Ўқиш рус тилида олиб бориладиган таълимнинг кундузги шакли бўйича: миллий мактабларда рус тили ва адабиёти, бошланғич таълим педагогикаси ва методикаси;

Ўқиш ўзбек тилида олиб бориладиган ишлаб чиқаришдан ажралмаган ҳолда таълим олишга: биология, СССР халқлари (ўзбек) тили ва адабиёти, меҳнат, жисмоний тарбия, бошланғич таълим педагогикаси ва методикаси.

НИЗОМИЙ НОМЛИ ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ПЕДАГОГИКА ИНСТИТУТИНИНГ НАВОИЙ ФИЛИАЛИ

(706800, Навоий шаҳри, Жданов кўчаси, 45-уй)

Ўқиш ўзбек тилида олиб бориладиган таълимнинг кундузги шакли бўйича: математика, СССР халқлари (ўзбек) тили ва адабиёти, меҳнат, бошланғич таълим педагогикаси ва методикаси;

Ўқиш рус тилида олиб бориладиган таълимнинг кундузги шакли бўйича: миллий мактабларда рус тили ва адабиёти, бошланғич таълим педагогикаси ва методикаси;

Ўқиш ўзбек тилида олиб бориладиган ишлаб чиқаришдан ажралмаган ҳолда таълим олишга: математика, СССР халқлари (ўзбек) тили ва адабиёти, меҳнат, бошланғич таълим педагогикаси ва методикаси;

Ўқиш рус тилида олиб бориладиган ишлаб чиқаришдан ажралмаган ҳолда таълим олишга: бошланғич таълим педагогикаси ва методикаси;

ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ ДАВЛАТ ПЕДАГОГИКА ИНСТИТУТИ

(702500, Ангрен шаҳри, 48-квартал, 1-уй)

Ўқиш ўзбек тилида олиб бориладиган таълимнинг кундузги шакли бўйича: математика, СССР халқлари (ўзбек) тили ва адабиёти, меҳнат, бошланғич таълим педагогикаси ва методикаси;

Ўқиш рус тилида олиб бориладиган таълимнинг кундузги шакли бўйича: география, миллий мактабларда рус тили ва адабиёти, меҳнат, бошланғич таълим педагогикаси ва методикаси;

Ўқиш ўзбек тилида олиб бориладиган ишлаб чиқаришдан ажралмаган ҳолда таълим олишга: математика, география, СССР халқлари (ўзбек) тили ва адабиёти, меҳнат, бошланғич таълим педагогикаси ва методикаси;

Ўқиш рус тилида олиб бориладиган ишлаб чиқаришдан ажралмаган ҳолда таълим олишга: меҳнат, бошланғич таълим педагогикаси ва методикаси.

М. Т. ОЙБЕК НОМЛИ ТЕРМИЗ ДАВЛАТ ПЕДАГОГИКА ИНСТИТУТИ

(732000, Термиз шаҳри, Фрунзе кўчаси, 43-уй)

Ўқиш ўзбек тилида олиб бориладиган таълимнинг кундузги шакли бўйича: математика, физика, биология, география, тарих, СССР халқлари (ўзбек) тили ва адабиёти, жисмоний тарбия, педагогика ва психология (мактабгача тарбия), бошланғич таълим педагогикаси ва методикаси;

Ўқиш рус тилида олиб бориладиган таълимнинг кундузги шакли бўйича: математика, рус тили ва адабиёти, миллий мактабларда (ўзбек, тожик) рус тили ва адабиёти, меҳнат, педагогика ва психология (мактабгача тарбия), бошланғич таълим педагогикаси ва методикаси;

Ўқиш ўзбек тилида олиб бориладиган ишлаб чиқаришдан ажралмаган ҳолда таълим олишга: математика, биология, география, тарих, СССР халқлари (ўзбек) тили ва адабиёти, меҳнат, жисмоний тарбия, педагогика ва психология (мактабгача тарбия), бошланғич таълим педагогикаси ва методикаси;

Ўқиш рус тилида олиб бориладиган ишлаб чиқаришдан ажралмаган ҳолда таълим олишга: рус тили ва адабиёти, педагогика ва психология (мактабгача тарбия), бошланғич таълим педагогикаси ва методикаси.

УЛУҒБЕК НОМЛИ ФАРҒОНА ДАВЛАТ ПЕДАГОГИКА ИНСТИТУТИ

(712000, Фарғона шаҳри, Усмонхўжаев кўчаси, 19-уй)

Ўқиш ўзбек тилида олиб бориладиган таълимнинг кундузги шакли бўйича: математика, физика, химия, биология, география, тарих, СССР халқлари (ўзбек) тили ва адабиёти, меҳнат, жисмоний тарбия, мусиқа, бошланғич таълим педагогикаси ва методикаси, рус мактабларида ўзбек тили ва адабиёти;

Ўқиш рус тилида олиб бориладиган таълимнинг кундузги шакли бўйича: математика, химия, рус тили ва адабиёти, миллий мактабларда рус тили ва адабиёти, меҳнат, бошланғич ҳарбий тайёргарлик ва жисмоний тарбия;

Ўқиш ўзбек тилида олиб бориладиган ишлаб чиқаришдан ажралмаган ҳолда таълим олишга: физика, биология, география, тарих, СССР халқлари (ўзбек) тили ва адабиёти, меҳнат, бошланғич таълим педагогикаси ва методикаси;

Ўқиш рус тилида олиб бориладиган ишлаб чиқаришдан ажралмаган ҳолда таълим олишга: математика, биология, география, тарих, рус тили ва адабиёти, жисмоний тарбия, бошланғич таълим педагогикаси ва методикаси.

ҚАБУЛ ҚОИДАЛАРИ

Республика педагогика ўқув юртларига қабул СССР Халқ таълими Давлат комитети 1988 йил 14 мартда тасдиқлаган «СССР Олий ўқув юртларига қабул қоидалари» 3-сон буйруғига асосан ўтказилади.

Республика педагогика олий ўқув юртларига ўрта маълумотга эга бўлган, кундузги ўқишга ёши 35 гача, ишлаб чиқаришдан ажралмаган ҳолда ўқишга ҳар қандай ёшдаги («мусиқа» мутахассислиги бўйича қабул қилинувчилар ёшини қабул пайтда олий ўқув юрти томонидан белгиланади) СССР да яшовчи СССР фуқаролари, чет эл фуқаролари қабул қилинадилар.

Таълимнинг турли шакллари ва айрим мутахассисликлар бўйича ўқишга кирувчилардан қуйидаги қўшимча талаблар қилинади:

Таълимнинг кундузги шаклида ўқишга

Ўрта ўқув юртлари, мактабгача тарбия ва бошқа ўқув-тарбия муассасалари учун муаллимлар, ўқитувчилар ва тарбиячилар тайёрлайдиган ихтисосдаги педагогика институтларига қоидага кўра болалар билан ишлашга иқтидорли ва тажрибали шахслар мактаблар, ўрта-ҳунар техника билим юртлари, ўрта махсус ўқув юртларининг педагогик кенгашлари, халқ таълими органлари, меҳнат коллективлари, шаҳар ва район комсомол комитетлари тавсияларига кўра, сўнгги уч йил ичида запасга бўшатилган ҳарбий хизматчилар қабул қилинадилар.

Ишлаб чиқаришдан ажралмаган ҳолда ўқишга

Танлаган мутахассислиги ихтисоси бўйича ишлайдиган шахслар қабул қилинадилар. «Математика», «Тарих», «Рус тили ва адабиёти», «СССР халқлари тиллари ва адабиётлари», «Миллий мактабларда рус тили ва адабиёти», «Чет тили», «Музика», «Чизмачилик ва тасвирий санъат» мутахассисликларига кирувчи шахслар эса қайси ихтисосда ишлашларидан қатъи назар қабул қилинадилар.

Олий ўқув юртига кирувчилар қабул қилиш тўғрисидаги аризага ўрта маълумоти ҳақидаги (асли) ҳужжат, медицина справкаси (086)V сонли форма), меҳнат дафтарчасидан кўчирма (иш стажи бўлганлар учун), 6 та фотосурат (3х4 см. ҳажмида)ни қўшиб топширадилар, паспорт ва ҳарбий хизматга муносабати тўғрисидаги ҳужжатни кўрсатадилар.

Сиртқи ўқишга кирувчилар («Музика» мутахассислигига кирувчилардан ташқари) ўзларини қизиқтирувчи мутахассисликлари мавжуд бўлган турар-жойларига яқин олий ўқув юртига ариза берадилар.

Таълимнинг кундузги шаклига аризалар 25 июндан 15 июлга қадар қабул қилинади, имтиҳонлар 16 июлдан бошланади, институтга қабул эса 5 августгача бўлади.

«Музика» мутахассислигига, шунингдек ишлаб чиқаришдан ажралмаган ҳолда ўқишга қабул қилиш муддатлари олий ўқув юрти томонидан белгиланади.

Олий ўқув юртига қабул қилиб олиш кирувчининг кириш имтиҳонларида тўплаган баллари миқдорига кўра ўтказилади.

Ҳарбий хизматчилар, запасга бўшатилганлар ва ҳукумат томонидан белгиланган имтиёзлардан фойдаланувчилар, етим болалар ҳамда ота-она қарамоғидан маҳрум бўлиб қолган болалар, врач-меҳнат эксперти комиссияси ҳулосаларига мувофиқ педагогика олий ўқув юртларида ўқишга лойиқ деб топилган ҳамда ўқув машғулотларига қатнай оладиган I ва II группали ногиронлар кириш имтиҳонларида қониқарли баҳо олган тақдирда конкурссиз қабул қилинадилар.

Тайёрлов бўлимларини битирувчилар олий ўқув юртига кириш имтиҳонларисиз қабул қилинадилар.

Олий ўқув юрти 3—5 та кириш имтиҳони белгилаши мумкин. Улардан бири она тили ва адабиётидан (ёзма) имтиҳон бўлади. Олий ўқув юртлари қабул комиссияларига бир қисм имтиҳонларга ихтисосли (конкурсли) ўтказиш ва кирувчининг фақат қоидага кўра ёзма шаклда ўтказилган шу имтиҳонларда тўплаган бали миқдори бўйича қабул қилиш, шунингдек зарурат туғилганда, бошқа имтиҳонларни «қониқарли» ва «қониқарсиз» системаси бўйича икки балли баҳолашни белгилаш ҳуқуқи берилади.

Республика педагогика институтлари қабул комиссияларига «Тарих», «Рус тили ва адабиёти», «СССР халқлари тиллари ва адабиётлари», «Чет тили», «Бошланғич таълим педагогикаси ва методикаси», «Тарбиявий ишлар педагогикаси ва методикаси» мутахассисликларидан ташқари, мутахассисликларга она тили ва адабиётидан ёзма имтиҳонни диктант шаклида ўтказишга рухсат этилди.

Ўрта мактабни битиришда олтин (кумуш) медаль билан тақдирланганлар, ўрта махсус ўқув юрти ёки ўрта ҳунар-техника билим юртини имтиёзли диплом билан тамомлаганлар қабул комиссияси томонидан белгиланган битта имтиҳонни топширадилар. Агар улар «беш» баҳо олсалар бошқа имтиҳонлардан озод этиладилар ва олий ўқув юртига қабул қилинадилар, «тўрт» ёки «уч» баҳо олиб қолинган тақдирда бошқа имтиҳонларни ҳам топширадилар.

Ўрта таълим базасида ўрта ҳунар-техника билим юртини имтиёзли диплом билан тамомлаган шахсларга эгаллаган ихтисосига мувофиқ мутахассисликка ўқишга киришда юқорида кўрсатиб ўтилган тартиб қўлланади.

Барча кириш имтиҳонлари («Музика» ва «Жисмоний тарбия» ихтисослари бўйича имтиҳонлардан ташқари), ўрта умумий таълим ўқув программаларига мувофиқ равишда тузилган программалар бўйича ўтказилади.

Республика олий педагогика ўқув юртларига кирувчилар давлат тилидан, рус тилидан ёки ўқиш олиб бориладиган тилдан кириш имтиҳонлари топширадилар.

Рўйхатда белгиланган вақтда имтиҳонга узрли сабабсиз қатнашмаганлар ёки қониқарсиз баҳо олганлар навбатдаги имтиҳонларга қўйилмайди.

Конкурс баллари тенг келиб қолган тақдирда ҳарбий хизматчилар, сўнгги уч йил ичида запасга бўшатилганлар, танлаган ихтисосига қобилиятлилиги ва жон-дилдан севишини намоён эта олган, олий ўқув юртидаги мазкур ихтисосда ўқишга пухта тайёрланган, амалий ишда икки йилдан ортиқ стажга эга бўлганлар қабул қилиниш учун имтиёзли ҳуқуққа эга бўладилар.

1990—1991 ўқув йилида қишлоқ жойда муқим яшовчи ва педагогика мутахассислигига кирувчи шахслар учун мақсадли қабулга ажратилган ўрин сақланади.

Ишлаб чиқаришдан ажралмаган ҳолда ўқишга танлаган мутахассислиги ихтисоси бўйича бир йилдан ортиқ ишлаганлар, ҳарбий хизматчилар, сўнгги уч йил ичида запасга бўшатилганлар, турдош мутахассисликка кираётган ўрта махсус ва ҳунар-техника билим юртлари битирувчилари қабул конкурсидан биринчи бўлиб ўтказиладилар. Бу шахслар ўртасидаги конкурсдан ўринлар ортиб қолган тақдирда бу ўринларга бошқа шахслар конкурс бўйича қабул қилинадилар.

Кириш имтиҳонларини муваффақиятли топширган қуйида санаб ўтилган тоифадаги шахслар олий ўқув юртининг кундузги таълими конкурсидан ўта олмаган тақдирда:

— мақсадли тайёрлов тартибидаги шартнома асосида корхоналар, ташкилотлар ва муассасалар йўллаган;

— ҳарбий хизматчилар, сўнгги уч йил ичида запасга бўшатилганлар хоҳишлари бўйича педагогика олий ўқув юртлари тайёрлов бўлимларига биринчи навбатда қабул қилинадилар.

ЭСЛАТМА:

1. Ўқишга кириш пайтида ишни давом эттираётган шахслар учун иш стажи ўқув йили бошидан қўшилади.

2. Педагогика институтлари ректорларига ўқишнинг кечки, сиртқи шакллари биринчи курсига ўрта маълумотга эга бўлган барча турдаги ва йўналишдаги мактаблар, ҳунар-техника билим юртлари, ўрта махсус ўқув юртлари, болалар уйлари, ғўдаклар уйлари, мактабгача тарбия муассасалари, мактабдан ташқари ва маданий-оқартув муассасалари, ўсмирлар клублари, турар-жойдан фойдаланиш ташкилотларидаги муаллим, ўқитувчи, тарбиячи, методист, пионервожатий, музика раҳбари, тўгараклар (секциялар, коллективлар, клублар ва бошқалар) раҳбарлари, маданий-оқартув ходимлари, маданий-оқартув ташкилотчилари, тренерлар, жисмоний тарбия инструкторлари, ҳарбий раҳбарлар, болалар ва ўсмирлар билан тарбиявий ишларнинг педагог-ташкилотчилари, ишлаб чиқариш таълими усталари вазифаларида икки йилдан кам ишламаган шахслар улар ўзлари ишлаётган ихтисосга мувофиқ мутахассисликка кираётган тақдирда юқорида кўрсатилган муассасалар учун кадрлар тайёрланаётган бўлса, суҳбат натижаларига кўра кириш имтиҳонларисиз қабул қилиш ҳуқуқи берилади.

3. Педагогика институтлари қабул комиссияларига давлат мукофотларига эга бўлган байналмиларчи жангчилардан, ҳарбий комиссариатлар тавсиясига кўра «Бошланғич ҳарбий тайёргарлик ва жисмоний тарбия» ихтисосига абитуриентлар билан суҳбат натижалари бўйича кириш имтиҳонларисиз ўқишга қабул қилишга рухсат этилади.

Олий ўқув юртига қабул билан боғлиқ барча масалалар қабул комиссиялари томонидан ҳал этилади.

Р. — 02286. ⊙ Тошкент оқшоми ⊙ Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри. Тиражи 139.200. Индекс 64690. Д—2201. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12